

חוברת
תפזורות ותשבצים
על בין אדם לחברו

המחבר: עוזי קייש

שלום וברכה, לפותרים היקרים!

אני שמח להעניק לכם את החוברת החדשה שחיברתי בנושא **בין אדם לחברו**.

חוברת זו בנויה במתכונת דומה לחוברות הקודמות שחיברתי על חמשת חומשי התורה, על החוברת בנושא משה רבינו ע"ה, על החוברת בנושא יום השבת ועל החוברת בנושא ירושלים.

חוברת זאת חיברתי וגם תרמתי מכספי הפרטי.

חוברת זאת מורכבת מ-:

(א) 5 תשבצים כאשר כל תשבץ מכיל ברובו דברים הקשורים לנושא **בין אדם לחברו** שצריך למצוא ממראי-המקומות הנמצאים בחמשת חומשי התורה בלבד – מהפסוקים והפירושים של: רש"י, בעל הטורים ועיקר שפתי חכמים.

ברוב החומשים ישנם הפירושים הללו כך שניתן לפתור את התשבץ בנקל.

לאחר הפתרון של התשבץ עליך למצוא בסעיף (ב) - את המילה או המילים החסרות לפי ההוראות הכתובות מתחת לכל תשבץ. כל הפתרונות של סעיף ב' הם מהפירושים של: רש"י, בעל הטורים ועיקר שפתי חכמים על חומשי התורה.

(ב) 15 תפזרות - ממדרש רבה, מדרש תנחומא, ממסכת אבות דרבי נתן ומסכת דרך ארץ רבה אשר ליקטתי משם פסוקים המתאימים לנושא – **בין אדם לחברו**.

המילים שצריכים למצוא בתפזרות הם מודגשות.

השלב הבא הוא מציאת תשובה לשאלה הקשורה לנושא בין אדם לחברו שצריך למצוא המסתתרת בין המילים שסומנו לפי ההוראות הניתנות. הפתרונות של התפזרות הם מהתלמוד הבבלי, מפירוש רש"י על התלמוד הבבלי ומפירוש ברטנורא על מסכת אבות הקשורים לנושא – **בין אדם לחברו**.

(ג) 10 חידונים שצריך לפתור לפי ההוראות הניתנות. חיברתי את החידונים הללו כדי לגוון את החומרים שבחוברת.

(ד) הפתרונות של כל התשבצים, התפזרות והחידונים נמצאים בסוף החוברת.

אני מאחל לכם-תלמידים יקרים-מקרב לב שכל אחד מכם ימצא את התשבץ, התפזרות או החידון המתאימים לו, יפתור אותם ועל-ידי כך יהנה מהפתרון תוך כדי העשרת ידיעותיו בנושא בין אדם לחברו.

בהצלחה והנאה לכולם!

בברכה

עוזי קייש

כל הזכויות שמורות למחבר עוזי קייש

תשבץ א' – מחמשה חומשי תורה בלבד

6		5	4	3	2	1
						7
		9			א	8
		11			ב	10
		13		12		
15					14	
		17				16

מאונך

מאונך

- למה זוכה מי שנותן צדקה לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים טו, ח)? "לומר שאם תפתח לו ידך יפתחו לך שערי שמים כדי שיקובל _____"
- איש שהכה את חבירו ומתכוון להורגו – טעה והכה אשה והיא מתה כתוצאה מההכאה אזי רבותינו חולקים בדין ההורג – אם הוא חייב מיתה ויש אומרים (שמות כא, כג): "ואם-אסון יהיה _____ נפש תחת נפש"
- אחד מהטעמים לכך שכתוב 'פתח תפתח' את ידך לפני הוא לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים טו, ח): "ד"א פתח תפתח שאם הוא _____ תביא לו לפתחו" (בהיפוך אותיות)
- היכן צריך האדם להשאיר פאה כשהוא קוצר את גידולי השדה שלו? (רש"י ויקרא יט, ט) "לא תכלה פאת שדך. שיניח פאה _____" הערה: עליך לכתוב את סופי התיבות של 2 המילים החסרות.
- מה אנו לומדים מכך שסמוך לפסוק 'והינן צדק יהיה לכם' כתוב 'ושמרתם את-כל-חקתי' לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא יט, לו): "והינן צדק יהיה לכם. וסמך ליה ושמרתם את חקותי. לומר שהמעוות המדות כאלו עובר _____ המצות כולם" (בהיפוך אותיות)
- הואיל ו'אביון' דל יותר מ'עני' לפיכך לפי פירוש עיקר שפתי חכמים על פירוש רש"י לפסוק ב-(דברים טו, ז): "פי' מי שהוא אביון יותר מאחרים _____ לתת לו די מחסורו" (בהיפוך אותיות)
- כיצד צריך להתייחס לעבד עברי שיצא לחירות ושב למשפחתו ולאחוזת אבותיו? (רש"י ויקרא כה, מא) "ואל אחזת אבותיו. אל _____ אבותיו ואין לזלו בכך"
- כיצד צריך לנהוג מי שיש לו עובד שכיר עני שהוא ישראל כאשר העובד חייב לו כסף? פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים כד, יד): "לא תעשוק שכיר. סמך לך תשה לומר אפי' אם הוא חייב לך אל תאמר אעכבנו בחובי אלא פרע לו שכרו _____ ואחר כך גבה חובך"
- אם הגנב עושה חפירה מחוץ לבית על מנת לפרוץ מבחוץ כדי לגנוב אזי אם בעל הבית הרג את הגנב אין הדבר נחשב לרציחה והטעם לכך הוא (רש"י שמות כב, א): "אם במחתרת. כשהיה חותר את הבית: אין לו דמים. אין זו רציחה הרי הוא כמת מעיקרו. כאן למדתך תורה אם בא להרג השכם להרגו וזה להרג בא שהרי יודע הוא שאין אדם מעמיד עצמו _____ ממונו בפניו _____ לפיכך על מנת כן בא שאם יעמוד בעל הממון כנגדו יהרגו" הערה: עליך לכתוב את סופי התיבות של 3 המילים החסרות. (בהיפוך אותיות)

א) עליך לפתור את התשבץ

ב) כל אות המסומנת בקו במשבצות של המילים החסרות למטה עליך למצוא באחת מהמשבצות שבתשבץ הפתור המסומנת אף היא בקו ולרשום את האות הנמצאת באותה משבצת במילים שצריך למצוא למטה ואז תקבל את אחת מהעבודות שאסור לאדון ישראל להטיל על עבד עברי שנמכר לו לפי פירוש רש"י ככתוב בחומש ויקרא.

"עבודת עבד. עבודה של גנאי שיהא ניכר בה כעבד שלא

מילה שניה

ז	א	ג	ב
---	---	---	---

מילה ראשונה

ז	א	ג	ב	א
---	---	---	---	---

1

אחריו לבית המרחץ"

המחבר עוזי קייש

תפזורת – מדרש רבה א'

כ	נ	י	ר	ו	ט	ל	י	ד	ת	ו	נ	ש	ל
ת	ב	א	ה	מ	ח	ל	מ	ל	מ	ב	נ	י	ו
ו	ע	י	נ	י	ל	פ	ו	נ	ו	ו	ש	מ	ו
נ	ו	ט	ו	נ	ו	צ	ח	י	נ	ג	מ	ס	א
ת	ל	ח	מ	נ	מ	ה	ר	ב	א	ר	ו	ר	נ
פ	מ	מ	ה	ה	ל	כ	ו	ת	ב	ו	ע	נ	ש
ס	ה	ה	ר	ה	ת	ו	ר	ה	ק	ה	ב	ל	י
י	ז	ש	ש	ל	ע	ו	ה	ב	ע	ה	ר	ו	ו
מ	ה	מ	ל	ו	ת	ו	א	פ	י	ח	ח	ו	ו
י	נ	י	ש	מ	ל	מ	ד	ו	ת	ל	י	ח	כ
ו	ת	פ	ס	ת	א	ח	א	ב	א	ק	י	ס	ב
ס	ע	ד	ת	ו	ד	ו	ד	ב	נ	ר	מ	ד	ו
פ	ה	א	ד	מ	צ	ד	ק	ה	ה	ש	כ	ל	ד

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את התשובה לשאלה: מדוע הקדים הקב"ה מורא האם למורא האב ככתוב בגמרא במסכת קדושין?

א) "וישראל אהב את יוסף. רבי יהודה ורבי נחמיה. ר' יהודה אומר שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. ר' נחמיה אמר שכל הלכות שמסרו שם ועבר ליעקב מסרון לו. ועשה לו כתונת פסים. ר"ל בשם רבי אלעזר בן עזריה אמר צריך אדם שלא לשנות בן מבניו שע"י כתונת פסים שעשה אבינו יעקב ליוסף וישנאו אותו וגו'" (בראשית רבה פרשה פד)

ב) "ואחרי כן קבר אברהם. הה"ד (משלי כא) רודף צדקה וחסד ימצא חיים צדקה וכבוד רודף צדקה זה אברהם שנאמר ושמרו דרך ה' לעשות צדקה. וחסד שגמל חסד לשרה ימצא חיים. ושני חיי אברהם מאת שנה ושבעים שנה וחמשה שנים. צדקה וכבוד אמר רבי שמואל בר יצחק אמר לו הקב"ה אני אומנותי גומל חסדים תפסת אומנותי" (בראשית רבה פרשה נח)

ג) "ר"ש אומר מנין שהמחטיא את האדם יותר מן ההורגו שההורג הורג בעולם הזה ויש לו חלק לעוה"ב והמחטיא הורגו בעולם הזה ובעולם הבא" (במדבר רבה פרשה כא)

ד) "רבי יהושע דסכנין בשם ר' לוי אמר תינוקות שהיו בימי דוד עד שלא טעמו טעם חטא היו יודעין לדרוש את התורה... ואחר כל השבח הזה יוצאין למלחמה ונופלין ע"י שהיה בהן דילטורין... אבל דורו של אחאב כולו עובדי עבודת כוכבים היו וע"י שלא היו בהם דילטורין יוצאין למלחמה ונוצחין" (במדבר רבה פרשה יט)

"וגלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שהבן מתיירא מאביו יותר מאמו

מילה ראשונה

מילה שניה

מילה שלישית

לפיכך הקדים הקב"ה מורא האם למורא האב"

תפזורת – מדרש רבה ב'

ת	ו	ק	ו	נ	י	ת	ה	מ	ח	ל	ו	ק	ת
ו	נ	י	ר	ו	ס	י	ע	ר	ה	נ	ו	ש	ל
נ	ה	ק	מ	מ	י	ע	ג	נ	ה	כ	ו	ע	ס
ו	ל	ו	ח	ה	א	ת	מ	י	ר	ש	ע	ה	ר
י	ע	נ	ב	ל	ש	ו	ר	ב	ד	ל	ו	ה	י
ס	מ	ס	י	ח	ר	ש	ה	ש	מ	ב	נ	ו	ש
נ	ל	י	ר	ת	י	ר	מ	י	ר	מ	מ	ת	ע
ב	ש	מ	ו	נ	מ	ג	ת	ש	ד	ע	מ	פ	ה
ג	י	ס	נ	י	ד	י	ח	ר	ק	ל	ע	י	ת
ד	ת	ו	נ	ט	ק	מ	כ	נ	ו	כ	ח	א	ק
ו	ל	מ	ד	ל	צ	נ	ת	ו	ו	ו	מ	ע	ד
ל	ר	ט	פ	ה	ת	א	ו	כ	ר	צ	ל	כ	צ
ג	י	מ	ו	ל	ש	ב	מ	ה	ר	ב	א	מ	ה

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את התשובה לשאלה: מהו התנאי שצריך להתקיים כאשר אדם רואה את חברו בא לידי נסיון ונכשל – כדי שיוכל לדון אותו לכף חובה לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות?

א) "די"א אם כסף תלוה את עמי. הה"ד (קהלת ה) יש רעה חולה ראיתי תחת השמש עושר שמור לבעליו לרעתו ואבד העושר ההוא בענין רע. אשרי אדם שהוא עומד בנסיונו שאין בריה שאין הקב"ה מנסה אותה. העשיר מנסהו אם תהא ידו פתוחה לעניים ומנסה העני אם יכול לקבל יסורין ואינו כועס שנאמר (ישעיה נח) ועניים מרודים תביא בית" (שמות רבה פרשה לא)

ב) "אמר ר' ברכיה כמה קשה המחלוקת שב"ד של מעלה אין קונסים אלא מבן עשרים שנה ומעלה וב"ד של מטה מבן י"ג במחלוקתו של קרח תינוקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתית דכתיב ונשיהם ובניהם וטפם וירדו הם וכל אשר להם חיים שאולה" (במדבר רבה פרשה יח)

ג) "די"א א"ר חנינא אין הנגעים באין אלא על לשון הרע ורבנן אמרי תדע לך שהנגעים באין על לה"ר הרי מרים הצדקת ע"י שדברה לשון הרע במשה אחיה קרבו בה הנגעים" (דברים רבה פרשה ו)

ד) "ויכל לדבר אתו. תני הנפטר מחבירו בין גדול בין קטן צריך ליטול ממנו רשות. ממי את למד מאברהם פעם אחת היה אברהם מדבר עם הקב"ה באו מלאכי השרת לדבר עמו אמר להן נפטר מן השכינה שהיא גדולה מכם תחלה אח"כ אני מדבר עמכם. כיון שדבר עם הקב"ה כל צרכו אמר לפניו רבון העולמים צריך אני לדבר. א"ל הפטר בשלום" (בראשית רבה פרשה מז)

"ואל תדין את חברך עד שתגיע למקומו. אם ראית חברך שבא לידי נסיון ונכשל אל תדינהו לחובה

מילה ראשונה	מילה שניה	מילה שלישית	מילה רביעית

תשבץ ב' – מחמשה חומשי תורה בלבד

5		4		3	2	1
ה	8	7		א	ג	6
			10			9
12			11			
	15			14		13
		18			17	16
		20		ב		19

מאונך

מאוזן

- מהו הפירוש של 'לא תסיג גבול רעד' לפי (רש"י דברים יט, יד)? "לא תסיג גבול. לשון נסוגו אחור כשמחזיר סימן חלוקת הקרקע לאחור לתוך שדה חבירו למען את שלי"
- מהטעמים על האיסור לצער את הגר בדיבורים על אודות גירותו 'כי גרים הייתם בארץ מצרים' - מכאן לומדים (רש"י ויקרא יט, לד): "כי גרים הייתם. שבו אל תאמר לחברך"
- למה דומה רבית לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא כה, לו)? "יד"א שדומה רבית ל- שנושך כ- " (בהיפוך אותיות)
- אדם המוכר או חולק דברים על פי המשקל כגון פירות כדי לקיים 'לא-תעשו עול במשפט... במשקל...' - המשקל צריך להיות עשוי במדויק-(רש"י ויקרא יט, לה): "במשקל. "
- פזרן, נדבן, המעניק מנכסיו לאחרים נקרא (רש"י בראשית לד, כא): "...כאדם שידו רחבה ו- " (בלשון זכר)
- מהו אנו לומדים מכך שכשעבד עברי יוצא לחירות יוצאים עמו גם בניו? (רש"י ויקרא כה, מא) "הוא ובניו עמו. אמר רבי שמעון אם הוא נמכר בניו מי מכרן אלא מכאן ש- "
- במזונות בניו "הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות (בהיפוך אותיות)
- אחת מהעבודות שאסור לאדון לתת לעבדו העברי משום 'לא-תרדה בו בפרך' הוא (רש"י ויקרא כה, מג): "לא תרדה בו בפרך. מלאכה שלא לצורך כדי לענותו...עדור עד שאבוא" הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות (בהיפוך אותיות)
- כאשר אדם רואה את חבירו עומד ליפול - לפני שנפל לגמרי הוא צריך (רש"י ויקרא כה, לה): "והחזקת בו. אל תניחחו שירד ויפול ויהא קשה להקימו אלא משעת מוטת היד"
- אחד הפקיד סכום של מאה ואחד הפקיד סכום של מאתיים אצל פלוני וכשבאו לתבוע את כספם כל אחד מהם טוען שהוא הפקיד מאתיים לפיכך כל סכום הפקדון שלש מאות יהא מונח עד שיבא אליהו כאשר לפירוש בעל הטורים לפסוק ב-(שמות כב, ז): "אם ימצא יונק ונקרב. ר"ת אליהו רמו לבי שהפקידו אצל א' זה ק' וזה ר' זה אומר ר' שלי וזה אומר ר' שלי כיון שאינו נמצא מי לגזול יהא מונח עד שיבא אליהו" הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של 3 המילים החסרות (בהיפוך אותיות)
- הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך' כולל בתוכו את המצוות שבין אדם לחבירו שעניינן אהבת הבריות ולכן מפאת חשיבותו אמר רבי עקיבא על פסוק זה (רש"י ויקרא יט, יח): "ואהבת לרעך כמוך. אמר רבי עקיבא זה גדול בתורה"

א) עליך לפתור את התשבץ

ב) כל אות המסומנת בקו במשבצות של המילה החסרה למטה עליך למצוא באחת מהמשבצות שבתשבץ הפתור המסומנת אף היא בקו ולרשום את האות הנמצאת באותה משבצת במילה שצריך למצוא למטה ואז תקבל את התשובה לשאלה: כיצד צריך להיראות הצמר שהוא 'ראשית גז צאנך' שעליך לתת לכהן לפי פירוש בעל הטורים ככתוב בחומש דברים?

המילה החסרה

אז ראשית גז צאנך תתן לו"

ה	ו	ז	ח	ט
---	---	---	---	---

"...שיהא

חידון א' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ד' במשבצות שלמטה ולקבל את התשובה לשאלה: **כיצד נקרא מי שאומרים לו שלום והוא אינו משיב שלום לפי דעת רב הונא ככתוב בגמרא במסכת ברכות?**

א) "היודע בחבירו שהוא _____ ממנו אפילו בדבר אחד שחייב לנהוג בו כבוד" (פסחים קיג):

ב) מהדברים שאדם צריך לכבד את אביו הוא **'לא עומד במקומו'** שפירושו "לא עומד במקומו. במקום המיוחד לאביו לעמוד שם בסוד _____ עם חבירו בעצה" (רש"י קידושין לא):

ג) מהו החסד שעשה יתרו שממנו אנו לומדים שכר אכסניא? (רש"י ברכות סג): "עשית חסד. שהאכילם שנאמר ויבא אהרן וכל זקני ישראל _____ לחם וגוי' (שמות יח)"

ד) "אמר רבי אלעזר כל אדם שיש בו חנופה מביא אף לעולם שנא' וחנפי לב ישימו אף ולא עוד אלא שאין תפלתו _____ שנאמר לא ישועו כי אסרם" (סוטה מא):

"וא"ר חלבו אמר רב הונא כל שיודע בחברו שהוא רגיל ליתן לו שלום יקדים לו שלום שנאמר

בקש שלום ורדפהו ואם נתן לו ולא החזיר נקרא "

א	ב	ג	ד
---	---	---	---

חידון ב' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ו' במשבצות שלמטה ולקבל את התשובה לשאלה: **כיצד צריכה להיות דעתו של אדם מעורבת עם הבריות לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת כתובות?**

א) "א"ר יצחק בר שילא א"ר מתנה אמר רב חסדא האב שמחל על כבודו _____ מחול" (קידושין לב).

ב) "אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן כל הכועס כל מיני גיהנם שולטין בו שנאמר והסר כעס מלבך והעבר רעה מבשרך ואין _____ אלא גיהנם" (נדרים כב).

ג) "בעו מיניה מרב עולא עד היכן כיבוד אב ואם אמר להם צאו וראו מה עשה עובד כוכבים אחד באשקלון ודמא בן נתינה שמו פעם אחת בקשו חכמים פרקמטיא בששים ריבוא שכר והיה מפתח מונח תחת מראשותיו של אביו ולא _____" (קידושין לא).

ד) אחד מהפירושים ל-'**המעביר על מדותיו**' הוא: "שאינו מדקדק למדוד מדה למצערין אותו _____ מדותיו והולך לוי" (רש"י ראש השנה יז).

ה) "ר"ל אמר כל אדם שכועס אם חכם הוא חכמתו מסתלקת ממנו אם נביא הוא _____ מסתלקת ממנו" (פסחים סו):

ו) לפי דעת איסי בן יהודה כאשר אבא אומר השקיני מים ויש מצוה אחרת לעשות: "איסי בן יהודה אומר אם אפשר למצוה ליעשות ע"י אחרים תיעשה על ידי אחרים _____ הוא בכבוד אביו אמר רב מתנה הלכה כאיסי בן יהודה" (קידושין לב).

"תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות.

לעשות לאיש ואיש "

א	ב	ג	ד	ה	ו
---	---	---	---	---	---

תפזורת – מדרש רבה ד'

ו	ת	ו	כ	ה	ל	ע	ז	ו	ת	פ	נ	י	מ
ל	א	כ	ס	נ	י	א	ת	ו	נ	ב	ר	ק	ה
ו	ל	י	ד	י	מ	ל	ת	ת	ח	ה	ת	ל	ע
ל	ה	ל	ק	ט	נ	י	ת	ו	ט	פ	ק	ח	מ
ל	ת	ו	ב	נ	ו	ג	ד	פ	א	ו	ו	ב	ה
ח	פ	ד	ע	ד	ל	ע	ב	ו	ת	ש	ל	י	א
ו	ל	ג	ח	ר	ס	ו	ת	ע	י	ט	ח	ר	ר
מ	ל	ש	ק	י	ז	ח	ה	ל	מ	ה	מ	ו	צ
ו	ו	ט	ו	מ	ל	ש	מ	ל	י	ר	י	מ	ו
ה	מ	י	ר	ש	ב	ב	ה	ב	ג	ו	ר	י	א
ל	א	ט	ו	ח	י	ר	ק	ח	ד	ת	ב	מ	י
ו	מ	א	ל	ש	מ	כ	ד	ע	ב	נ	ד	כ	נ
ה	ל	ו	ד	ח	מ	ו	נ	מ	י	ה	מ	ח	ו

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את התשובה לשאלה: מדוע לדעת ר' מאיר לא יפציר אדם בחבירו לסעוד אצלו כשהוא יודע שחבירו אינו רוצה בכך לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת חולין?

א) "שנו רבותינו ארבעה נקראו רשעים הפושט ידו לחבירו להכותו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע שנאי (שמות ב) ויאמר לרשע למה תכה רעך הכית לא נאמר אלא תכה. והלוה ואינו משלם שנאי (תהלים לז) לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן ונותן. ומי שיש בו עזות פנים ואינו מתבייש לפני מי שגדול הימנו שנאי (משלי כא) העז איש רשע בפניו וישר הוא יבין דרכו. ומי שהוא בעל מחלוקת שנאמר סורו נא מעלי אהלי האנשים הרשעים האלה" (במדבר רבה פרשה יח)

ב) "ומנין שאם סרח אדם לחבירו ואמר לו חטאתי שנקרא חוטא אם אינו מוחל לו שנאי (שמואל א יב) גם אנכי חלילה לי מחטוא לה' מחדול להתפלל בעדכם אימתי כשבאו ואמרו חטאנו שנאי (שם ט) (ויאמרו כל העם אל שמואל התפלל בעד עבדיך וגוי' כי יספנו על כל חטאתינו) ויאמר העם אל שמואל חטאנו כי עברנו את פי ה' ואת דבריך השיב חלילה לי מחטא לה' " (במדבר רבה פרשה יט)

ג) "ביום השמיני מה ראה להיות פוחת כל יום למדך התורה דרך ארץ מן הקרבנות שאם ילך לאכסניא וקבלו חברו יום ראשון מקבלו יפה ומאכילו עופות ב' מאכילו בשר בשלישי מאכילו דגים ברביעי מאכילו ירק כך פוחת והולך עד שמאכילו קטנית" (במדבר רבה פרשה כא)

ד) "ד"א ועניי מרודים תביא בית אלו תלמידי חכמים שנכנסים לבתי עם הארץ ומרוים אותם מדברי תורה לכך נאמר ועניי מרודים תביא בית" (ויקרא רבה פרשה לד)

"לא יסרהב. לא יפציר בו הואיל ויודע שלא יעשה משום

מילה ראשונה	מילה שנייה	מילה שלישית	מילה רביעית
_____	_____	_____	_____
	מילה שישית		מילה חמישית
	_____		_____
		כסבור שמן הלב מסרהב לו כן"	

תפזורת – מדרש רבה ה'

ב	ע	ל	ה	ב	י	ת	ה	ב	ר	כ	ו	ת	ר
כ	מ	ו	ק	מ	ל	כ	ל	ו	ל	ו	ת	ה	ה
ת	ו	ל	ע	ש	ו	ת	ה	ג	ד	ו	ל	מ	ר
ו	ט	ה	ה	ש	ל	ו	מ	מ	צ	ו	ה	ת	ה
ל	ו	ח	ה	ש	ו	ע	מ	ו	ק	מ	ל	ר	מ
ו	ב	ו	א	ש	ר	ו	ה	פ	ד	ר	ו	ע	ה
ע	ו	ל	ו	ה	ש	ק	ב	ז	ע	ו	ב	מ	ה
פ	ת	ק	ע	ל	ר	ו	ת	י	ו	ת	ר	י	ס
י	ל	ה	ע	מ	ו	ו	מ	ר	ב	ה	ש	נ	ו
ת	נ	ב	ה	ל	ו	מ	ע	מ	א	ח	י	ע	ר
י	ע	י	ר	ו	ו	ע	מ	ק	ר	ו	ב	ה	פ
ש	מ	ר	ב	ו	ב	י	ו	ו	ע	מ	כ	ל	א
ע	י	מ	ה	ע	ו	ז	ע	מ	ו	ב	ר	ד	מ

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: כיצד צריך אדם לנהוג כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ומקובל על הבריות לפי דעת אביי ככתוב בגמרא במסכת ברכות?

א) "אר"י שן יוחאי גדול השלום שכל הברכות כלולות בו (תהלים כט) ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום. חזקיה אמר תרתי חזקיה אמר גדול שלום שכל המצות כתיב בהו (שמות כג) כי תראה כי תפגע (דברים כב) כי יקרא אם באת מצוה לידך אתה זקוק לעשותה ואם לאו אי אתה זקוק לעשותה ברם הכא (תהלים לד) בקש שלום ורדפהו בקשהו למקומך ורדפהו למקום אחר" (ויקרא רבה פרשה ט)

ב) "אר"י חסדא כל החולק על רבו כחולק על השכינה (במדבר כו) בהצותם על ה' אמר רבי יוסי ב"ר חנינא כל העושה מריבה עם רבו כאלו עושה עם השכינה שנאי (שם כ) המה מי מריבה אשר רבו בני ישראל את ה' א"ר חנינא כל המתרעם על רבו כאלו מתרעם על השכינה שני (שמות טז) לא עלינו תלונותיכם כי על ה' א"ר אבהו כל המהרהר אחר רבו כאלו מהרהר אחרי השכינה" (במדבר רבה פרשה יח)

ג) "תני ר' יהושע יותר ממה שבעל הבית עושה עם העני העני עושה עם בעל הבית שכן רות אומרת לנעמי (רות ב) שם האיש אשר עשיתי עמו היום בועז אשר עשה עמי אין כתיב כאן אלא אשר עשיתי עמו אמרה לה הרבה פעולות וטובות עשיתי עמו היום בשביל פרוסה שנתן ליי" (ויקרא רבה פרשה לד)

"מרגלא בפומיה דאביי לעולם יהא אדם ערום ביראה מענה רך משיב חמה"

מילה ראשונה   מילה שנייה   מילה שלישית   מילה רביעית

מילה חמישית   מילה שישית   מילה שביעית   מילה שמינית   מילה תשיעית

ואפילו עם נכרי בשוק כדי שיהא אהוב למעלה ונחמד למטה ויהא מקובל על הבריות"

תפזורת – מדרש רבה ו'

ו	מ	ח	י	י	ב	י	נ	ע	ר	ש	ע	מ	ו
ע	ת	ו	נ	ת	מ	ב	ר	י	ש	ע	ל	ח	ל
י	ב	ר	מ	י	ו	ת	ע	נ	י	י	מ	ו	א
ש	א	ל	ה	ר	ו	ת	ה	כ	ה	ת	פ	י	ר
ו	ע	ז	ע	ו	מ	ד	א	ב	י	ו	נ	ר	ש
ה	ו	ו	ו	נ	י	מ	י	ש	כ	ר	כ	ב	י
ל	ה	ג	נ	ע	ר	ו	פ	ה	ג	ז	ל	ו	א
ה	ה	ל	ת	ה	כ	ז	מ	מ	ש	ל	ו	נ	י
א	כ	ק	י	מ	ל	ת	א	ל	ש	נ	מ	מ	צ
פ	ש	ט	ל	ו	י	ש	ע	מ	מ	ד	ו	מ	ו
ו	א	ל	ש	מ	מ	כ	ד	ו	פ	א	ע	ו	מ
ת	ל	פ	מ	ב	ו	ל	ע	מ	ע	ה	ק	ל	ת
ד	נ	ד	ו	ד	ע	ד	כ	ל	י	מ	ד	ל	ו

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנתרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את הטעם לכך שעל אדם להתרחק משכן רע לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות.

א) "אל תגזול דל כי דל הוא וגוי אמרו רבותינו במה הכתוב מדבר אם הוא דל מהו גוזל לו אלא לא דיבר אלא במתנות עניים שהוא חייב ליתן להם מן התורה לקט שכחה ופאה ומעשר עני והזהיר הקב"ה שלא יגזול אדם מהם מתנות הראויות ליתן להם כי דל הוא די לו עניותו לא דיו לעשיר שהוא עומד בריות ועני בצער אלא אף גוזל ממנו מה שנתן לו הקב"ה" (במדבר רבה פרשה ה')

ב) "... (ש"ב ח) ויהי דוד עושה משפט וצדקה. מהו משפט וצדקה לכל עמו ר' יהודה ורב נחמן חד אמר היה דן את הדין מזכה את הזכאי ומחייב את החייב אם לא היה לחייב ליתן היה דוד נותן משלו הוי משפט וצדקה אמר לו ר"נ אם כן נמצאת מביא את ישראל לידי רמיות ומהו משפט וצדקה הי' דן את הדין מזכה את הזכאי ומחייב את החייב הוי משפט וצדקה שהיה מוציא את הגזל מידו" (דברים רבה פרשה ה')

ג) "א"ר אבין העני הזה עומד על פתח והקב"ה עומד על ימינו דכתיב (תהלים קט) כי יעמוד לימין אביון אם נתת לו דע מי שעומד על ימינו ונתן לך שכרך ואם לא נתת לו דע מי שעומד על ימינו פורע ממך דכתיב (שם) להושיע משופטי נפשו" (ויקרא רבה פרשה לד)

"הרחק משכן רע.

מילה ראשונה

מילה שנייה

מילה שלישית

מילה רביעית

מילה חמישית

מילה שישית

מילה שביעית

מילה שמינית

דאוי לרשע ואוי לשכנו"

חידון ג' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ה' במשבצות שלמטה ולקבל את התשובה לשאלה: **בזכות מי העולם מתקיים לפי דעת רבי אילעא ככתוב בגמרא במסכת חולין?**

א) "אחד מהמקומות שאין מכבדים גדול להיות ראשון הוא **'ולא בידיים מזוהמות'** שפירושו (רש"י ברכות מז.): "ולא בידיים מזוהמות. בנטילת _____ אחרונים"

ב) לפי דעת רב נחמן בר יצחק כל אדם הכועס בידוע הוא ש-(נדריים כב.): "רב נחמן בר יצחק אמר בידוע שעונותיו מרובין מזכיותיו שנאמר ובעל חימה _____ פשע"

ג) הטעם לכך ש-'**גדול מצווה ועושה ממי שאינו מצווה ועושה'** הוא (תוספות קידושין לא.): "גדול המצווה ועושה נראה דהיינו טעמא דמי שמצווה ועושה עדיף לפי שדואג ומצטער יותר פן יעבור ממי שאין מצווה שיש לו פת בסלו שאם ירצה _____"

ד) 'דרש בר קפרא **רגזן לא עלתה בידו אלא רגזנותא'** שפירושו (רש"י קידושין מא.): "לא עלה בידו. בשכרו אלא כחש _____ ברגזנותו לא נשתכר כלום"

ה) "הנעלבין ואינן עולבין שומעין חרפתן ואינן משיבין עושין מאהבה ושמחין ביסורים עליהן הכתוב אומר ואוהביו כצאת _____ בגבורתו" (יומא כג.)

"אמר רבי אילעא אין העולם מתקיים אלא בשביל

מי שבולם את עצמו בשעת

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

שנאמר תולה ארץ על בלימה"

חידון ד' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ז' במשבצות שלמטה ולקבל את התשובה לשאלה: **מה צריך לומר אדם לחברו כאשר הם נפרדים זה מזה על מנת שיזכרהו ככתוב בגמרא במסכת ברכות?**

א) אחד מ-ג' דברים שמזכירין עוונותיו של אדם-(ראש השנה טז.): "כל המוסר _____ על חברו הוא נענש תחלה שנאמר ותאמר שרי אל אברם חמסי עליך וכתוב ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה"

ב) אחד מהמקומות שאין מכבדים גדול לעבור ראשון הוא (רש"י ברכות מו.): "אין מכבדין. לומר היה אתה קודם: לא _____ . הולכי דרכים לומר לגדול הימנו לך לפני"

ג) "ואמר רבה בר חיננא סבא משמיה דרב כל שאפשר לו לבקש _____ על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא שנאמר גם אנכי חלילה לי מחטא לה' מחדול להתפלל בעדכם" (ברכות יב.):

ד) "וא"ר יוחנן משום ר' יוסי מנין שאין מרצין לו לאדם בשעת כעסו דכתיב פני ילכו והנחותי לך אמר לו הקב"ה למשה _____ לי עד שיעברו פנים של זעם ואניח לך" (ברכות ז.).

ה) "רבי אבא אומר חובה שנאמר אל תוכח _____ פן ישנאך הוכח לחכם ויאהבך" (יבמות סה.):

ו) " _____ המרחם על הבריות מרחמין עליו מן השמים וכל שאינו מרחם על הבריות אין מרחמין עליו מן השמים" (שבת קנא):

ז) "אמר רב יהודה אמר רב גדולה _____ אורחין מהקבלת פני שכינה" (שבת קכז.).

"לא יפטר אדם מחברו לא מתוך שיחה ולא מתוך שחוק ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך דברים

בטלים אלא מתוך

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

א	ב	ג
---	---	---

...שמתוך כך זוכרהו"

המחבר עוזי קייש

תשבץ ג' – מחמשה חומשי תורה בלבד

6	5		4	3	2	1
					ב	7
	10	9			א	8
		ה	12			11
14					13	
	ג	16				15
						17

מאונך

מאוזן

- אם תמכרו או תקנו איש מעמיתו **'אל-תונו** איש את-אחיו ופירוש המילים **'אל תונו** הוא (רש"י ויקרא כה, יד): "אל תונו. זו אונאת _____"
- אחד מהטעמים לכך שכתוב **'פתח תפתח'** את ידך לעני הוא לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים טו, ח): "פתוח. פ"א כפולה...ד"א _____ לפת תן לו פת _____ למעדנים תן לו מעדנים ותספיק לו בכל מיני מתיקה" (בהיפוך אותיות) הואיל ואסור לקלל כל אדם אם כן למה כתוב 'לא-תקלל **חרש**?' (רש"י ויקרא יט, יד) "לא תקלל חרש...א"יכ למה נאמר חרש מה חרש מיוחד שהוא _____ אף כל שהוא _____ יצא המת שאינו _____" (בהיפוך אותיות)
- באיזה מקרה וע"י מי נמכר עבד עברי כשהוא לא מכר את עצמו? (רש"י דברים טו, יב) "כי ימכר לך. על ידי אחרים במכרוהו בית _____" **'הערה**: ככתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות על איזה אונאה מזהיר הכתוב בפסוק 'ולא תונו איש את-עמיתו': (רש"י ויקרא כה, יז) "ולא תונו איש את עמיתו. כאן הזהיר על אונאת דברים שלא יקניט איש את חברו ולא ישיאנו _____ שאינה הוגנת לו לפי דרכו והנאתו של יועץ" אחד מהדברים שצריך לעשות **פני לכבוד זקן** ככתוב בפסוק **'והדרת פני זקן'** הוא (רש"י ויקרא יט, לב): "והדרת פני זקן. איזהו הדור לא _____ במקומו" (בהיפוך אותיות)
- נשך** ו**יתרבי** עוסקים באותו עניין של איסור הלוואה בריבית - שלא ילווה אדם לחבירו סכום מסוים כדי שיפרע לו יותר והטעם לכך שכתוב שני לשונות הוא (רש"י ויקרא כה, לו): "נשך ותרבית. חד שוינהו רבנן ולעבור עליו בשני _____" (בהיפוך אותיות)
- מצוה לתת **'אשר יחסר לו'** - אם היה רגיל בדברים הללו לפני שנתרושש הם נחשבים אצלו כמחסור כמו (רש"י דברים טו, ח): "אשר יחסר לו. אפילו סוס לרכוב עליו ועבד _____ לפניו"
- מהעבודות שרשאי האדון להטיל על עבד עברי שנמכר לו הם העבודות שהיה מטיל על פועל שכיר כגון (רש"י ויקרא כה, מ): "כשכיר כתושב. עבודת קרקע _____ כשאר שכירים התנהג בו" **'הערה**: עליך לכתוב את סופי התיבות של המילים החסרות
- למה דומה מי שמחזיק בחברו כאשר חברו עומד ליפול? (רש"י ויקרא כה, לה) "למה זה דומה. למשאוי שעל החמור עוזהו על החמור אחד תופס _____ ומעמידו נפל לארץ חמשה אין מעמידין אותו"
- אדם השונא את רעהו - שנאתו גורמת לכך לפי (רש"י דברים יט, יא): "...לפי שעבר על לא תשנא סופו לבא לידי שפיכות _____" (בהיפוך אותיות)
- בעל הכרם צריך להשאיר לעני ולגר בשעת בצירה עוללות וגם **'ופרט כרמך'** שפירושו לפי (רש"י ויקרא יט, ז): "ופרט כרמך. _____ הנושרים בשעת בצירה" **'הערה**: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות
- זמן הרציעה של עבד עברי שלא רוצה לצאת לחופשי הוא לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים טו, טו): "הזהה היום. וסמך ליה והיה כי יאמר אליך לומר שרציעה _____ ולא בלילה" (בהיפוך אותיות)
- מצוה לתת לעני רק את מה שחסר לו **'די מחסורו'** כלומר (רש"י דברים טו, ח): "די מחסורו. אתה מצווה להעשירו"
- אנו לומדים על החשיבות הגדולה של מצוות לקט, שכחה ופאה שהם מתנות עניים לפי (רש"י ויקרא כג, כב): "...ללמדך שכל הנותן לקט שכחה ופאה לעני כראוי מעלין עליו כאילו _____ בית המקדש והקריב קרבנותיו בתוכו" כתוב את האותיות לפי ערכם הגימטרי מימין לשמאל: אי-50, בי-200, גי-8, די-30, ה-300, וי-10
- אחד מהטעמים לכך שהקב"ה מזכיר את **'ציאת מצרים בסמיכות** לאזהרה של **'מידות צדק'**-מאזני צדק אבני-צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם **'לרמוז** (רש"י ויקרא יט, לו): "אשר הוצאתי אתכם...ד"א אני הבחנתי במצרים בין טיפה של בכור לטיפה שאינה של בכור ואני הנאמן להפרע ממי שטומן משקלותיו במלח להונות את _____ שאין מכירי בהם" כאשר מוצאים חלל בשדה ולא ידוע מי הרגו, באים דייני בית הדין הגדול שבירושלים ומוודים ממקום שהחלל שוכב לכל צד כדי לדעת איזו היא העיר הקרובה לחלל ומכפרים על הריגתו של אדם זה ע"י עריפת ראשה של עגלה בת שנתה 'אל-נחל איתן' ואומרים **'ידינו לא שפכו את הדם הזה ועינינו לא ראו'** - כי (רש"י דברים כא, ז): "ידינו לא שפכה. וכי עלתה על לב שזקני בית דין שופכי דמים הם אלא לא ראינוהו ופטרנוהו _____ ובלא ליה" **'הערה**: עליך לכתוב את סופי התיבות של המילים החסרות
- כאשר חיי רעך נתונים בסכנה אל תעמוד מנגד - **'לא תעמד על-דם רעך'** ולכן ויקרא יט, טז): "לא תעמד על דם רעך. לראות במיתתו ואתה יכול _____ כגון טובע בנהר וחיה או לסטים באים עליו" (בהיפוך אותיות)

(א) עליך לפתור את התשבץ

(ב) כל אות המסומנת בקו במשבצות של המילים החסרות למטה עליך למצוא באחת מהמשבצות שבתשבץ הפתור המסומנת אף היא בקו ולרשום את האות הנמצאת באותה משבצת במילים שצריך למצוא למטה ואז **תקבל את השלמת התשובה לשאלה: מה עושים למי שהורג במזיד לאחר שברח לעיר מקלט לפי פירוש בעל הטורים ככתוב בחומש שמות?**

"אשר ינוס שמה. וסמך ליה וכי יזיד איש לומר שגם המזיד גולה שם וב"ד שולחין ולוקחין

מילה שניה

"

	ז	ה	ז
--	---	---	---

מילה ראשונה

א	ב	ג	ב
---	---	---	---

תפזורת – מדרש רבה ז'

ל	א	ת	ע	נ	ו	נ	מ	י	מ	ה	ר	א	ב
מ	מ	י	ש	ד	ע	ב	א	ב	י	מ	ל	כ	ו
ה	ה	נ	מ	ל	א	ו	ת	י	ב	מ	ה	ר	ה
ר	נ	י	י	ד	ו	מ	י	ר	ה	א	ח	ב	ר
ב	ו	ל	ז	ג	ב	ב	ש	ר	ה	ש	כ	י	ג
א	ס	ע	ו	כ	ה	ב	ו	ט	ל	ל	ו	ע	ת
ה	מ	א	ל	ו	ל	א	כ	ה	ח	ו	ת	ש	י
א	ה	ו	כ	ר	ט	צ	י	ע	ת	מ	כ	ל	מ
ו	ת	ב	ח	ר	ו	ל	ע	ר	י	ת	י	ח	ו
מ	י	ב	י	ש	מ	ד	מ	ו	ב	ח	ל	כ	ת
ו	צ	מ	ל	פ	י	ק	ה	ל	א	ת	ע	מ	י
נ	י	ד	ה	ח	ת	פ	ה	א	י	ד	ב	ע	ו
ו	מ	ת	ג	מ	ל	י	ש	פ	כ	ע	ל	י	ו

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את הטעם לכך שיוסי בן יוחנן איש ירושלים אומר 'יהי ביתך פתוח לרוחה' לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות.

א) "והוכיח אברהם את אבימלך וגו'. א"ר יוסי בר חנינא התוכחת מביאה לידי אהבה. שנאמר (משלי ט) הוכח לחכם ויאהבך היא דעתיה דרבי יוסי בר חנינא דאמר כל אהבה שאין עמה תוכחה אינה אהבה. אמר ריש לקיש תוכחה מביאה לידי שלום והוכיח אברהם את אבימלך היא דעתיה דאמר כל שלום שאין עמו תוכחה אינו שלום על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך" (בראשית רבה פרשה נד)

ב) "רבי יוחנן פתח (שם יז) משיב רעה תחת טובה לא תמוש רעה מביתו אמר רבי יוחנן אם קידמך חבירך בעדשים קדמנו בבשר למה שהוא גמל עליך תחלה. אמר רבי שמעון בר אבא לא סוף דבר משיב רעה תחת טובה אלא אפי' משיב רעה תחת רעה לא תמוש רעה מביתו" (בראשית רבה פרשה לח)

ג) "כל אלמנה ויתום לא תענון. ר' יוסי אומר למה...יתומים ואלמנות אלא שאין עיניהם תלויות אלא בו שנאמר (שם סח) אבי יתומים ודיין אלמנות לכך כל הגוזלן כאלו גוזל להקב"ה שהוא אביהם שבשמים והוא כועס עליו שנאמר (שמות כב) וחרה אפי והרגתי אתכם" (שמות רבה פרשה ל)

ד) "...וכי ימכור איש את בנו לאמה מי גרם לו כך אלא עיבור הדין שעובר על אחרים. מכה איש ומת מי גרם לו מיתה שלא נסתכל בתורה שכתוב בה (בראשית ט) שופך דם האדם באדם דמו ישפך" (שמות רבה פרשה ל)

"יהי ביתך פתוח לרוחה. כביתו של אברהם אבינו ע"ה שהיה פתוח לארבע רוחות העולם כדי שלא

מילה שלישית

מילה שניה

מילה ראשונה

מילה חמישית

מילה רביעית

תפזורת – מדרש רבה ח'

ע	ר	ה	נ	ו	ש	ל	ה	ש	א	י	ל	נ	י
מ	ה	ע	ר	נ	י	ע	מ	ה	כ	ב	ר	ה	ק
ל	ב	ה	נ	ג	ע	מ	ל	כ	ו	ת	ב	מ	ר
ו	ב	מ	י	י	ק	נ	א	ט	ו	ח	ת	פ	ד
כ	ג	ה	ע	ש	ו	ו	י	ש	ל	ו	ו	נ	ו
ל	ד	ל	ל	ל	ק	ו	ת	מ	ק	נ	כ	י	מ
כ	י	ח	א	י	נ	ל	י	א	ב	א	ו	נ	כ
י	מ	ת	ב	ר	י	ה	ב	י	ת	ו	א	כ	ש
נ	ר	ו	א	ה	ר	ב	ד	מ	ש	ע	ל	י	ש
ל	ח	ב	ר	א	צ	ל	כ	א	ת	ש	ג	ג	ה
י	ל	ד	ר	כ	י	ו	ד	ע	ת	ה	פ	ה	ש
פ	ו	ג	ה	ה	א	מ	מ	ו	מ	ש	מ	ש	י
ו	ת	ר	מ	מ	נ	ו	א	ח	ד	ח	ל	ו	ש

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנתרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: מהו הטעם לכך שהמידה העיקרית והיסודית שידבק בה האדם בשלימות ושעל ידה הוא מגיע לכל שאר המידות הטובות לפי דעת רבי אליעזר היא 'עין טובה' לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות?

א) "אמר רבי יצחק בנוהג שבעולם אדם אומר לחבירו השאיילני קרדומך שאבקע בו העץ הזה והוא אומר לו אין לי מעין רעה. כך הוא אומר בחיך השאיילני הכברה שלך ויש לו והוא אומר אין לי מעין רעה. מיד בא הנגע על ביתו תחלה מנין שנאמר (ויקרא יד) וראה את הנגע והנה הנגע בקירות ומה היו עושין לו מפניו כל מה שהיה לו בתוך ביתו מנין שנא' (שם) וצוה הכהן ופינו את הבית כיון שהיה מוציא כל מה שהיה לו בתוך ביתו קרדומותיו וכברותיו היו אומרים ראיתם עין רעה שהיה בידו מה שהיה לו לא היה רוצה להשאיל מי גרם לו להפנות על ידי שהיתה בו עין רעה" (דברים רבה פרשה ו)

ב) "...אל תתן את פיך מהו כן כיון שהפה אומר לשון הרע הוא חוטא על הגוף שגורם לו ללקות הרי לחטיא את בשרך שהפה חוטא על הברש. מהו אל תאמר לפני המלאך כי שגגה היא שלא תאמר הריני הולך ואומר לשון הרע ואין בריה יודעת אמר לו הקב"ה הוי יודע שאני שולח מלאך והוא עומד אצלך וכותב כל מה שאתה מדבר על חבירך" (דברים רבה פרשה ו)

ג) "אר"ש בן גמליאל כל ימי הייתי משמש את אבא ולא שמשתי אותו אחד ממאה שמש עשו את אביו. אני בשעה שהייתי משמש את אבא הייתי משמשו בבגדים מלוכלכין ובשעה שהייתי יוצא לדרך הייתי יוצא בבגדים נקיים. אבל עשו בשעה שהיה משמש את אביו לא היה משמשו אלא בבגדי מלכות. אמר אין כבודו של אבא להיות משמשו אלא בבגדי מלכות" (בראשית רבה פרשה סה)

"עין טובה. מסתפק במה שיש לו ואינו מבקש דברים יתירים ואינו

מילה ראשונה

מילה שניה

מילה שלישית

מילה רביעית

מילה חמישית

מילה שישית

תפזורת – מדרש תנחומא ט'

ו	ע	מ	ה	ל	כ	י	נ	ו	מ	ו	ל	ש	ב
מ	ד	נ	ס	פ	ת	נ	ש	מ	י	ר	מ	ח	ש
ו	ק	י	נ	ז	י	פ	ה	ר	ע	ו	כ	ו	ו
ק	ל	ש	א	ה	כ	א	ה	נ	מ	צ	א	ו	נ
מ	ל	ו	כ	ר	ה	כ	ל	ה	ח	י	ס	מ	א
ב	ה	ע	ל	ז	ת	ו	מ	א	ד	ה	י	ב	י
ה	ת	מ	ו	ח	ו	ת	ש	ו	ב	ד	ר	כ	נ
ז	ק	ו	כ	ו	ת	ב	ע	ב	ר	א	ר	ב	צ
ק	ו	ל	ה	ח	מ	ב	ר	ש	ע	ס	ו	ת	ר
נ	מ	ש	א	מ	ד	א	י	נ	ב	מ	ע	ה	ק
נ	ו	א	ל	ש	מ	ד	א	מ	א	ב	מ	מ	י
מ	ח	ר	ו	ש	ו	א	ל	ה	ל	ע	ה	כ	ד
ה	ש	ו	ע	א	ו	ו	מ	ע	ד	ו	ר	ו	צ

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: כיצד ניכר אדם 'בכיסו' אם הוא הגון ככתוב בפסוק 'א"ר אילעאי בשלשה דברים אדם ניכר בכוסו ובכיסו ובכעסו' לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת עירובין?

א) "מהו אתה כוננת מישרים? אמר רבי אלכסנדר: שני חמרים מהלכין בדרך שונאין זה לזה. רבץ לאחד מהן חמורו. חברו עובר ורואהו שרבץ תחת משאו אמר לא כתיב בתורה כי תראה חמור שנאך וגוי עזב תעזב' (שמות כג, ה). מה עשה? חזר וטען ומלוהו. התחיל מסיח עמו עזב קמעא מכאן העלה מכאן ערק מכאן עד שיטען עמו נמצאו עושין שלום ביניהם. וחברו אומר: לא הייתי סבור שהוא שונאי. ראה היאך רחם עלי כשראה אותי ואת חמורי בדחק. מתוך כך נכנסו לפנדק אכלו ושתו ביחד ונתאהבו זה לזה. הוי אתה כוננת מישרים משפט וצדקה" (מדרש תנחומא משפטים סימן א)

ב) "וכן הוא אומר: 'והכרתי ממך צדיק ורשעי' (שם כא, ח). צדיק על שלא מחה ברשע וכן אתה מוצא ביאשיהו המלך שנתפס על זורו. וכתוב בו: 'וכמהו לא היה לפניו מלך' וגוי' (מ"ב כג, כה). ועד היכן תוכחה? רב אמר: עד הכאה ושמואל אמר: עד קללה. ורבי יוחנן אמר: עד נזיפה. ושלשתן מקרא אחד דרשו שנאמר: 'ויחר אף שאול ביהונתן ויאמר לו בן נעות המרדות' (ש"א כ, ל). וכתוב: 'ויטל שאול את החנית עליו להכתו' (שם שם לג)" (מדרש תנחומא משפטים סימן ז)

ג) "ילמדנו רבנו כמה אמות חייב אדם לעמד מפני הזקן כשהוא רואה אותו עובר. כך שנו רבותינו בתוך ארבע אמות חייב אדם לעמד מפני הזקן שנאמר מפני שיבה תקום והדרת פני זקן (ויקרא יט, לב). וכורע לפניו ושואל בשלמו בתוך ארבע אמות. ואי זה הוא ההדור שאמרה תורה והדרת פני זקן. שלא יעמד במקומו ולא יהא סותר דבריו. וכשהוא שואל הלכה שואל ביראה. ולא יקפץ להשיב ולא יהא נכנס לתוך דבריו" (מדרש תנחומא בהעלתך סימן יא)

"בכיסו. כשנושא ונותן

מילה ראשונה   מילה שניה   מילה שלישית   מילה רביעית

_____

מילה חמישית   מילה שישית   מילה שביעית

_____

תשבץ ד' – מחמשה חומשי תורה בלבד

5			4	3	2	1
	7				6	
			7		8	
	10					9
		11				
14			13			12
				15		

מאונך

מאוזן

- מה אנו לומדים מכך שסמוך לפסוק **וּכְרַמְדָּ לֹא תַעֲלֹל** ופרט **כְּרַמְדָּ לֹא תַלְקֹט**...? כתוב **'לא תגנבו'** לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא יט, ז): "לא תלקט. וסמיך ליה לא תגנבו להזהיר... שלא יגנוב ממה שראוי לעניים"
- פועל העובד כשכיר בכרם מותר לו לאכול ענבים בשעת הבציר ככתוב **'כנפשך'** שפירושו (רש"י דברים כג, כה): "כנפשך. שתצצה" (בהיפוך אותיות)
- מהי ההגדרה של **'פצע'** שעל החובל בחבירו צריך לשלם לו על כך? (רש"י שמות כא, כה) "פצע. היא מכה המוציאה דם שפצע... בשרו... הכל לפי מה שהוא אם יש בו פחת דמים נותן נזק ואם נפל למשכב נותן שבת ורפוי ובשת וצער"
- כשעבד עברי יוצא לחופשי - האדון חייב להעניק לו דווקא **'מצאנך ומגרנך ומיקבך'** כי (רש"י דברים טו, ד): "מצאנך מגרנך ומיקבך... ולמה נאמרו אלו מה אלו מיוחדים שהם בכלל... אף כל שהוא בכלל" (בהיפוך אותיות)
- כמה שיבולים בודדים הנושרים בשעת הקצירה הם בכלל **'לקט'** וצריך להשאירם לעניים? (רש"י ויקרא יט, ט) "ולקט קצירך. שבלים הנושרים בשעת קצירה אחת או... אבל שלש אינן לקט"
- המדה והמשקל והמשורה צריכים להיות מדויקים משום שהמדידה נקראת משפט ומכאן לומדים שהמודד נקרא (רש"י ויקרא יט, לה): "...למלמד שהמודד נקרא שם שיקר במדה הרי הוא כמקלקל את הדין" (בהיפוך אותיות) מה אנו לומדים על תלמיד חכם אם הוא נוקם ונוטר לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא יט, ז): "ולא תשא עליו חטא. וסמיך ליה לא תקום רמז לת"ח שאינו... חטא אם נוקם ונוטר"
- אדם היודע עדות העשויה להועיל לטובת חבירו והוא הסכים להעיד ולאחר שהשביעוהו על כך והוא קיבל את **השבועה** כשאמר 'אמן' - ולבסוף הכחיש ואמר שאינו יודע כלום בעדות זו וסירב להעיד - השבועה עצמה מתפרשת גם כקבלת קללה עליו אם לא יקיימנה ככתוב ב-(ויקרא ה, א): "ונפש כי-תחטא... אלה והוא עד או ראה או ידע אם - יגיד ונשא עונו" **הערה:** עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות (בהיפוך אותיות)
- מה אנו לומדים מכך שסמוך ל-**'אני ה'** כתוב **'וכי יגור אתך גר'** לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא יט, לב): "אני ה'. וסמיך ליה וכי יגור אתך גר לומר כל המטה דינו... גר כאלו מטה דינו הקב"ה"
- על סמך עדות עד אחד לא ניתן להעניש לא עונש גוף כגון מיתה או מלקות ולא עונש ממון אבל ניתן לחייב את הנתבע ל-(רש"י דברים יט, טו): "לכל עון ולכל חטאת. להיות חבירו נענש על עדותו לא עונש גוף ולא עונש ממון אבל... לשבועה" **הערה:** עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות

א) עליך לפתור את התשבץ

ב) כל אות המסומנת בקו במשבצות של המילה החסרה למטה עליך למצוא באחת מהמשבצות שבתשבץ הפתור המסומנת אף היא בקו ולרשום את האות הנמצאת באותה משבצת במילה שצריך למצוא למטה ואז **תקבל את התשובה לשאלה: מאיזה שיעור שור או חמור שנפל לתוך בור שחפר אדם ברשות הרבים שאין בכוחו להמית אלא להזיק ובא אדם שני והעמיק את הבור לשיעור שחייבים אף כשהנופל בו מת - אזי השני לבדו נחשב לבעל הבור והוא חייב על כל נזקי הבור בין אם הנופל מת ובין אם ניזוק לפי פירוש עיקר שפתי חכמים ככתוב בחומש שמות?**

המילה החסרה

האחרון חייב אף על

א	ב	ג	ד
---	---	---	---

"שם אחד חפר תשעה והב' השלימו

הנזקים. והא' פטור אף על הנזקין דמיתה פשיטא דפטור"

המחבר עוזי קייש

חידון ה' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ה' במשבצות שלמטה ולקבל את התשובה לשאלה: **מהו סופו של כל אדם שיש בו גסות הרוח לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת סוטה?**

א) השכר שמקבל 'כל המעביר על מדותיו' הוא **'מעבירין לו על כל פשעיו'** שפירושו (רש"י ראש השנה יז.): "מעבירין לו על כל פשעיו. אין מדת הדין מדקדקת אחריהן אלא _____ והולכת"

ב) "א"ר ירמיה אמר ר' שמעון בן לקיש שני _____ חכמים הנוחין זה לזה בהלכה הקדוש ברוך הוא מקשיב להן שנאמר אז נדברו יראי ה' וגו' " (שבת סג.)

ג) "יפה שתיקה לחכמים קל וחומר לטפשים שנאמר אויל _____ חכם יחשב" (פסחים צט.)

ד) כשהקב"ה פוסק גדולה לאדם פוסק לבניו ולבני בניו עד סוף כל הדורות ואם הוא **'הגיס דעתו'** אז הקב"ה משפילו שפירושו (תוספות מגילה יג.): "ואם הגיס דעתו כו'...ואם אסורים בזקים על ידי שמגביהין עצמן באין לידי _____ ויסורים"

ה) מה אורח טוב אומר על ההשתדלות שעשה בעל הבית עבורו? (ברכות נח.) "אורח טוב מהו אומר כמה _____ טרח בעל הבית בשבילי כמה בשר הביא לפני כמה יין הביא לפני כמה גלוסקאות הביא לפני וכל מה שטרח לא טרח אלא בשבילי"

מחשיבותו"

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

חידון ו' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את **האות הראשונה** של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ו' במשבצות שלמטה ולקבל את פירוש המילה **'ועלובין'** שהוא אחד מהטעמים לכך שבית הלל זכו לקבוע הלכה כמותן מפני **'שנוחין ועלובין היו...'** לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת עירובין.

א) "ואמר רבי אלעזר כל המחניף לחבירו _____ נופל בידו ואם אינו נופל בידו נופל ביד בניו ואם אינו נופל ביד בניו נופל ביד בן בנו" (סוטה מא:)

ב) "תניא רבי אומר גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שכן מכבד את אמו יותר מאביו מפני שמשדלתו _____ לפיכך הקדים הקב"ה כיבוד אב לכיבוד אם" (קידושין ל: -לא.)

ג) "ויקרא אל משה וידבר למה הקדים קריאה לדיבור לימדה תורה דרך ארץ שלא יאמר אדם דבר _____ אלא א"כ קורהו" (יומא ד:)

ד) אחד מהאופנים של מורא אב הוא **'ולא מכריעו'** שפירושו (רש"י קידושין לא:): "ולא מכריעו. אם היה אביו וחכם אחר חלוקין בדבר הלכה לא יאמר _____ דברי פלוני"

ה) אדם שיש בו חנופה אין תפלתו נשמעת שנאמר **'לא ישועו כי אסרם'** שפירושו (רש"י סוטה מא:): "לא ישועו כי אסרם. כשיבואו עליהם _____ לא יועילם שועה"

ו) "ואמר רבי אילעא משום ר' אלעזר בר' שמעון כשם שמצוה על אדם לומר דבר הנשמע כך מצוה על אדם שלא לומר דבר שאינו _____" (יבמות סה:)

"עלובין.

א	ב	ג	ד	ה	ו
---	---	---	---	---	---

תפזורת – מדרש תנחומא י'

ל	מ	א	מ	י	נ	י	מ	מ	י	ר	ש	כ	ב
ש	מ	נ	ו	ר	ב	ח	ל	ו	פ	ו	ג	ב	מ
ו	ת	ו	ו	א	י	נ	ו	ב	ח	ר	ב	כ	י
נ	ה	ת	מ	ת	נ	ה	מ	נ	ו	ש	ל	ש	א
ה	ל	נ	ד	ש	ו	ח	ה	ב	מ	ש	ה	ל	י
ר	ל	ה	ק	ר	ו	ב	ב	נ	י	נ	א	ג	ש
ע	ו	ג	ש	מ	ל	ו	ק	ה	ע	ח	ה	א	נ
ש	מ	ו	ק	מ	א	ש	מ	ר	ג	ו	מ	צ	ה
ח	ז	ו	ר	ק	נ	י	א	ב	נ	ר	ר	ל	מ
ו	מ	ע	ל	י	נ	ע	ל	ח	ו	ו	מ	ו	כ
ט	י	ו	כ	א	י	ל	ו	צ	ב	מ	ת	ת	ה
ל	א	נ	ת	נ	כ	ל	ו	מ	א	י	ש	מ	ה
ו	ב	ק	ש	ה	ש	ק	ר	ד	ב	ר	ב	כ	ל

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנתרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את דעת שמאי – כאשר אדם מכניס אורחים לביתו והוא מקבלם בפנים זעומות וכבושות בקרקע אפילו נתן כל המתנות שבעולם הדבר נחשב לו לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות:

א) "ילמדנו רבנו על כמה דברים נגעים באים על האדם. כך שנו רבותינו על אחד עשר דברים הנגעים באים על האדם...ואף על האומר דבר בחברו שאין בו. שכן את מוצא במשה על שאמר והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי (שמות ד א) אמר לו הקדוש ברוך הוא בני מאמינים הם דכתיב ויאמן העם (שם שם לא). בני מאמינים דכתיב והאמין בה' (בראשית טו ו). אלא צריך אתה ללקות. שכל החושד בכשרים לוקה בגופו שכן כתיב ויאמר הבא נא ידך בחיקך ויבא ידו בחיקו ויוציאה והנה ידו מצרעת כשלג (שמות ד ו)" (מדרש תנחומא מצרע סימן ד)

ב) "וידבר ה' אל משה לך רד (שמות לב, ז). ויאמר ה' אל משה ראיתי את העם הזה והנה עם וגוי. כך פתח רבי תנחומא ברבי אבא נשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל במתת שקר (משלי כה, יד) ואומר: באורך אפים יפתה קצין (שם שם טו). מי שאמר לתן מתנה לחברו ואינו נותנה דומה לנשיאים ורוח וגשם אין. אלו דור המדבר שנאמר: ויענו כל העם יחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע (שמות כד, ז) ועברו על הכל ועשו את העגל" (מדרש תנחומא כי תשא סימן כ)

ג) "מי קשה המכה בחרב או המכה בחץ. הוי אומר המכה בחץ. שהמכה בחרב אינו יכול להמית את חברו אלא אם כן קרוב אצלו ונגע בו. והמכה בחץ אינו כן אלא זורק את החץ ומכה אותו בכל מקום שהוא רואה אותו. לכן נמשל מספר לשון הרע כחץ שנאמר חץ שחוט לשונם מרמה דבר (ירמיה ט ז). וכן הוא אומר בני אדם שניהם חנית וחצים ולשונם חרב חדה (תהלים נז ה)" (מדרש תנחומא מצרע סימן ב)

"והוי מקבל את כל האדם. כשאתה מכניס אורחים לביתך לא תתן להם ופניך כבושות בקרקע שכל הנותן ופניו כבושות בקרקע אפילו נתן כל מתנות שבעולם

מילה ראשונה	מילה שניה	מילה שלישית
_____	_____	_____
מילה רביעית	מילה חמישית	מילה שישית
_____	_____	_____

תפזורת – מדרש תנחומא יא'

ה	ת	כ	נ	ב	מ	י	ר	ש	ע	ו	ה	א	מ
ב	ו	מ	ע	ש	י	כ	ל	ק	נ	ו	ת	ו	מ
ו	ר	ת	י	י	ח	ה	ו	ל	י	צ	מ	ו	א
ש	צ	ה	א	נ	ש	ב	מ	י	ת	ה	ר	פ	ה
ת	ק	צ	ז	נ	ג	נ	כ	ל	א	מ	ש	ר	ו
ל	ת	פ	ו	ב	ר	ה	ו	צ	מ	ה	א	ו	ע
ע	מ	ה	ו	ת	ח	פ	ל	מ	ח	ר	י	ט	ש
ב	ש	פ	נ	ל	ע	נ	י	מ	ש	ל	מ	ה	ר
ה	ע	ש	ו	ה	י	ו	מ	ה	ש	מ	ו	ב	ה
א	ה	ב	א	ר	נ	נ	ב	ש	י	נ	פ	ע	ר
נ	ל	ל	ז	ה	פ	י	ח	מ	כ	ה	ר	ו	ו
ו	כ	ב	ו	ל	כ	ת	ב	ו	נ	י	א	ה	מ
א	ה	ש	נ	מ	י	ו	צ	מ	ה	מ	כ	ב	ה

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. **ב)** לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את הטעם לכך שלדעת רבי ירמיה בן אלעזר אומרים מקצת שבחו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת עירובין.

א) "אם כסף תלוה. כך פתח רבי תנחומא 'מלוה ה' חונן דל וגמולו ישלם לוי' (שם יט, ז). מלוה ה' חונן דל כביכול לה' הוא מלוה. וגמולו ישלם לו אמר רבי פינחס הכהן בן חמא אמר רבי ראובן: מהו וגמולו ישלם לו. יכול נתן פרוטה לעני הקדוש ברוך הוא משלם לו. אלא אמר הקדוש ברוך הוא: נפשו של עני היתה מפרכסת לצאת מן הרעב ונתת לו פרוטה והחיית אותו. חייד שאני מחזיר לך נפש תחת נפש. למחר בנד או בתך באין לידי חולי ולידי מיתה ואזכור אני להם את המצוה שעשית עם העני ומציל אני אותם מן המיתה. הוי וגמולו ישלם לו שאני משלם לך נפש תחת נפש" (מדרש תנחומא משפטים סימן טו)

ב) "אבל אין אנו מוצאין שהיו שנותיו כשנות משה רבנו. שמשה כתוב בו: ומשה בן מאה ועשרים שנה במותו (דברים לד, ז) ויהושע נגזז בן מאה ועשר. ולמה פחתו לו עשר שנים? בשביל שאמר לפני משה רבו עשרה דברים שנאמר: ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריו ויאמר אדני משה כלאם (במדבר יא, כח). לפיכך פחתו לו עשר שנים. מכאן את למד שאין תלמיד רשאי לומר דבר לפני רבו. שכל המורה דבר לפני רבו או אפילו אינו מורה אלא אומר לאחרים הלכה במקום שרבו מצוי שנותיו מתקצרות" (מדרש תנחומא תצוה סימן ט)

ג) "ילמדנו רבנו אי זו היא אונאה? כך שנו רבותינו אסור לאדם שיונה את חברו ולא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה לקנותו. ואם היה בעל תשובה אל יונה אותו ולא יאמר לו זכור מעשיך הראשונים. ואם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך" (מדרש תנחומא וירא סימן יד)

ד) "תנו רבנן: 'לא תשנא את אחיך בלבבך' (ויקרא יט, ז) יכול לא תסטרנו לא תקללנו? תלמוד לומר בלבבך בשנאה שבלב הכתוב מדבר" (מדרש תנחומא משפטים סימן ז)

"אומרים מקצת שבחו כו'. כלומר דרך ארץ הוא שאע"פ שאדם משבח את חברו שלא בפניו הרבה אין מרבה בשבחו לפניו

מילה ראשונה _____ מילה שניה _____ מילה שלישית _____

נ	י	ע	מ	ו	ש	ר	ב	ח	ת	מ	ו	ת	ל
ה	כ	ת	ו	נ	ת	ש	י	צ	ט	ר	כ	ו	ב
צ	ש	כ	מ	ו	ק	מ	פ	ר	ו	ט	ה	ר	ר
ד	א	י	ע	ק	ב	נ	ו	מ	מ	ב	ב	ה	י
ק	י	ב	ה	ז	ו	צ	ר	י	כ	ד	ת	ת	ו
ה	נ	ק	ה	ת	כ	ל	י	ת	ו	א	ו	ו	ת
מ	ו	נ	ע	ל	ה	ס	ב	ר	ה	י	כ	ו	ל
ו	א	א	ו	פ	ה	מ	ב	ו	ק	ש	פ	ת	א
ש	מ	ה	מ	א	ש	ל	ו	מ	ו	ת	ס	מ	ר
ל	ת	ה	מ	ח	ל	ו	ק	ת	כ	ל	ו	א	ש
ב	י	ת	ו	ל	ה	ש	י	ג	ה	א	י	ל	י
ש	נ	ו	ע	מ	ת	כ	ס	פ	ח	י	ל	כ	ב
נ	ו	ל	ק	ב	ד	ח	א	מ	ל	כ	ב	נ	י

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. **ב)** לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את השלמת אחד מהפירושים של ברטנורא לפסוק 'כל מחלקת שהיא לשם שמים-סופה להתקים' ככתוב במשנה במסכת אבות.

א) "ר' שמעון אומר כך עונש של בדאי שאפי' דובר אמת אין שומעין לו שכן מצינו בבניו של יעקב שכיזבו לאביהן בתחלה האמין להם שנאמר (בראשית לז) ויקחו את כתונת יוסף וישחטו שעיר עזים וכתוב (שם) ויכירה ויאמר כתונת בני אבל באחרונה אפי' שדברו אמת לפניו לא האמין להם שנאמר (שם מה) ([ויפג לבו כי לא האמין להם]) ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי ויפג לבו כי לא האמין להם עד וירא את העגלות וגו' " (מסכת אבות דרבי נתן פרק ל, פיסקא ד) [לפי נוסחת הגר"א]

ב) "ר"א הקפר אומר כל המכבד חבירו ומתחבר לשום ממון סוף שנפטר ממנו בקלון...ומנין שכל המכבד חבירו ומתחבר לשום ממון סוף שנפטר ממנו בקלון שכן מצינו בבלעם הרשע שכבד לבלק והלך אצלו לשם ממון שנא' (במדבר כב) ויען בלעם ויאמר אל עבדי בלק אם יתן לי בלק מלא ביתו כסף וזהב. ומניין שנפטר ממנו בקלון שנא' (שם כד) ועתה ברח לך אל מקומך וגו' והנה מנעך ה' מכבוד " (מסכת אבות דרבי נתן פרק כט, פיסקא ד) [לפי נוסחת הגר"א]

ג) "רשב"ג אומר כל המשים שלום בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו משים שלום בישראל על כל אחד ואחד. וכל המטיל קנאה ותחרות בתוך ביתו מעלה עליו הכתוב כאילו מטיל קנאה ותחרות בישראל לפי שכל אחד ואחד מלך בתוך ביתו שנא' (אסתר א) להיות כל איש שורר בביתו" (מסכת אבות דרבי נתן פרק כח, פיסקא ג)

ד) "רבי עקיבא אומר כל הנוטל פרוטה מן הצדקה בזמן שאינו צריך אינו נפטר מן העולם עד שיצטרף לבריות. הוא היה אומר המכריך סמרטוטין על עיניו ועל שוקיו ואומר תנו לסומא למוכה שחין זה סוף שהוא אומר לאמתו" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ג, פיסקא א)

"ואני שמעתי פירוש סופה תכליתה והמבוקש מעיניה. והמחלוקת שהיא לשם שמים

מילה ראשונה	מילה שניה	מילה שלישית
-----	-----	-----
מילה רביעית	מילה חמישית	מילה שביעית
-----	-----	-----

וזה מתקיים כמו שאמרו מתוך הויכוח יתברר האמת וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי שהלכה כבית הלל"

חידון ז' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את האות הראשונה של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ה' במשבצות שלמטה ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: מי היה האדם שפגש בו רבי אלעזר בן רבי שמעון כשחזר מבית רבו כאשר דעתו היתה גסה עליו מפני שלמד ממנו הרבה תורה לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת תענית?

א) פירוש המילה 'לגימה' בפסוק 'א"ר יוחנן... גדולה לגימה שהרחיקה שתי משפחות מישראל שנאמר על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים'-(רש"י סנהדרין קג:): "לגימה. אכילה שמאכילין _____"

ב) "ואמר רבי ירמיה בן אלעזר מקצת שבחו של אדם אומרים בפניו וכולו שלא בפניו מקצת שבחו בפניו דכתיב כי אותך ראיתי צדיק _____ בדור הזה כולו שלא בפניו דכתיב נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" (עירובין יח:)

ג) "דאמר ר' יוחנן טוב המלבין שינים לחבירו _____ ממשקהו חלב" (כתובות קיא:)

ד) 'א"ר יוסף לעולם ילמד אדם מדעת קונו שהרי הקב"ה הניח כל הרים וגבעות והשרה שכינתו על הר סיני' – מכאן לומדים (רש"י סוטה ה.): "ילמד אדם מדעת קונו. לאהוב את _____"

ה) "מניין לאומר דבר לחבירו שהוא בבל יאמר לו לך אמור שנאמר _____ ה' אליו מאהל מועד" (יומא ד:)

"נזדמן לו אדם. יש ספרים שכתוב בהן

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

 זכור לטוב והוא נתכוון להוכיחו

שלא ירגיל בדבר"

חידון ח' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את האות הראשונה של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף ה' במשבצות שלמטה ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: כיצד אנו רואים את גודל מעלתה של השתיקה לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת מגילה?

א) 'מצוה על אדם לומר דבר הנשמע' שפירושו (רש"י יבמות סה:): "לומר דבר הנשמע. דכתיב (ויקרא יט) הוכח תוכיח להוכיח מי שמקבל _____"

ב) "כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושותק זוכה להבחין בין _____ טמא לדם טהור ומיץ אפים יוציא ריב" (ברכות סג:)

ג) "כדתני רב יוסף והודעת להם זה בית חייהם את הדרך זו גמילות חסדים ילכו זו _____ חולים בה זו קבורה את המעשה זה הדין אשר יעשון זו לפנים משורת הדין" (בבא קמא צט: -ק.).

ד) הבריות אומרות אשרי אביו שלמדו תורה אשרי רבו שלמדו תורה... פלוני שלמדו תורה ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו נאמר על מי ש-(יומא פו:): "קורא _____ ומשמש ת"ח ויהא משאו ומתנו בנחת עם הבריות"

ה) "דרש ר' פנחס בר חמא כל שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו _____ שנא' חמת מלך מלאכי מות ואיש חכם יכפרנה" (בבא בתרא קטז:).

"סמא זכולה משתוקא. מבחר כל הסממנין היא השתיקה שלא להרבות דברים והיינו לך דומיה תהלה: מלה בסלע משתוקא בתרין.

אם תרצה לקנות

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

 בסלע תקנה השתיקה בשתיים"

המחבר עוזי קייש

תשבץ ה' – מחמשה חומשי תורה בלבד

4			3	<u>ה</u> 2		1
	6			5		<u>ב</u>
		10	9		8	7
	<u>א</u>		12			<u>ד</u> 11
		15		14		13
			17		16	
	19		<u>ג</u>			18

מאונך

על-פי שני עדים... יקום דברי' ולא די שיכתבו את עדותם באגרת וישלחו אותה לבית דין אלא עליהם לבוא לבית דין כי לפירוש עיקר שפתי חכמים על פירוש רש"י לפסוק ב-(דברים יט, טו): "כי על פי משמע מה שהגידו... ולא מפי כתבם" (בהיפוך אותיות) העונש למי שאינו נותן צדקה-(רש"י דברים טו, ז): "מאחיד האביון. אם לא תתן לו סופך... של אביון" הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות (בהיפוך אותיות) השוכח עומר אחד ודילג עליו ולא נטלו והמשיך ללקט באותה השורה-זו שכחה' שהוא ב'בל תשוב' לקחתו ובשכר מצוה זאת הקב"ה יברכך ב-(דברים כד, יט): "בכל מעשה... מה אנו לומדים מכך שהתורה החמירה בעמוני ומואבי יותר מאדומי ומצרי שהללו אסורים לעולם והללו רק שלש דורות? (רש"י דברים כג, ט) "הא למדת שהמחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו... הורגו בעולם הזה והמחטיאו מוציאו מן העולם הזה ומן העולם הבא לפיכך אדם שקדמם בחרב לא נתעב וכן מצרים שטבעום ואלו שהחטיאום נתעבו" (בהיפוך אותיות) אחד מהפעמים שאדם הרואה אבידה הוא מתעלם ממנה לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים כב, ד): "והתעלמת. לומר שפעמים אתה מתעלם כגון זקן ו-... לפי כבודו"

מה אנו לומדים מכך שסמוך לפסוק וכרמך לא תעולל ופרט כרמך לא תלקט... כתוב 'לא תגנוב' לפי פירוש בעל הטורים לפסוק ב-(ויקרא יט, ק)? "לא תלקט. וסמך ליה לא תגנובו... להזהיר ל-... שלא יגנובו משל בעה"ב יותר מהראוי כדתן ב' לקט ג' אינו לקט" (בהיפוך אותיות) אנו לומדים מהפסוק 'די מחסרו אשר יחסר' שמאכילים את העניים לפי פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(דברים טו, ח): "די מחסרו אשר יחסר. ר"ת... שמאכילין העניים..." חל איסור לקלל כל אדם שהוא בחיים חוץ מהמת שאינו בחיים למעט המקלל חייב אפילו לאחר מותם לפי פירוש עיקר שפתי חכמים על פירוש רש"י לפסוק ב-(ויקרא יט, יד) את: "שלא תאמר שחייב ג"כ על המקלל לאחר מיתה כמו המקלל אביו ו-..." מדוע שומר שכר פטור מלשלם במקרה של אונס? תן דוגמא לכך. (רש"י שמות כב, ט): "...ופרשה זו אמורה בשומר שכר... אבל על האונס כמו מת מעצמו או נשבר או נשבה בחזקה על ידי... אין... שיעיד בדברי' הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות

מאוזן

1. מהי 'נקימה' לפי פירוש (רש"י ויקרא יט, יח)? "לא תקם. אמר לו השאילני מגלך אמר לו לאו למחר אמר לו השאילני קרדומך אמר לו איני... כדרך שלא השאלתני זו היא נקימה" (לא בלשון סמיכות)
5. ישנה אזהרה לדיין – (רש"י ויקרא יט, טו): "לא תשא פני... שלא תאמר עני הוא זה והעשיר חייב לפרנסו אזכנו בדין ונמצא מתפרנס בנקיות" (בהיפוך אותיות)
6. הפועל העובד בכרם יכול לאכול ענבים 'כנפשך שבעך-פירוש של 'שבעך' הוא (רש"י דברים כג, כה): "שבעך ולא... הערה: כתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות
7. מדוע קנה דוד המלך את הגורן מארונה למרות שכתוב 'קנה מיני עמיתך' שתקנה מיד ישראל ולא מיד עכו"ם? פירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא כה, יד): "...אעפ"כ קנה דוד הגורן מארונה כיון שלא היה... לקנות..." הערה: עליך לכתוב את ראשי התיבות של המילים החסרות
9. כתוב את האותיות לפי ערכם הגימטרי מימין לשמאל: א'-10, ב'-4, ג'-10, ד'-200
11. רבותינו נתנו שיעור לתרומה גדולה שהנותן בנדיבות נקרא (רש"י דברים יח, ד): "... אחד מארבעים" הערה: כתוב את האותיות האמצעיות של המילים החסרות (בהיפוך אותיות) כויה היא חבלה שאין בה פחת דמים אלא 'צער' בלבד כגון (רש"י שמות כא, כה): "... בה פחת דמים אלא צער כגון כואו בשפוד על צפרניו אומדים כמה... כיוצא בזה רוצה לטול להיות מצטער..." הערה: עליך לכתוב את סופי התיבות של 4 המילים החסרות. (בהיפוך אותיות)
13. אדם שהדליק אש ברשותו והתפשטה לרשות חבירו-(רש"י שמות כב, ה): "שלם ישלם המבעיר. אע"פ שהדליק בתוך שלו והיא יצאה מעצמה ע"י קוצים שמצאה... לשלם... שלא שמר את גחלתו שלא... ותזיק" הערה: עליך לכתוב את סופי התיבות של 3 המילים החסרות
15. הקב"ה אומר לישראל 'כי-תצא למלחמה... וראית סוס ורכב עם רב ממך' לא תירא מהם כי (רש"י דברים כ, א): "עם רב ממך. בעיניך... רב אבל בעיני אינו רב" (בהיפוך אותיות)
16. בעל השדה פטור מלהשאיר פאה לעניים לפירוש בעל הטורים על הפסוק ב-(ויקרא יט, ט): "כרסמהו... (בלשון סמיכות) מהטעמים לכך שכתוב 'פתח תפתח' את ידך לעני לפירוש בעל הטורים לפסוק ב-(דברים טו, ח): "נתון תתן לו העניק תעניק לו לומר שאין... להעניקה אלא תתן ותחזור ותתן" (בכתיב חסר) משל לדבר היקר היחיד שיש לו לאדם ושזוממים לגזול אותו ממנו. כבשת ה-...

(א) עליך לפתור את התשבץ

(ב) כל אות המסומנת בקו במשבצות של המילה החסרה למטה עליך למצוא באחת מהמשבצות שבתשבץ הפתור המסומנת אף היא בקו ולרשום את האות הנמצאת באותה משבצת במילה שצריך למצוא למטה ואז תקבל את אחד מהמקרים שאדם הרג את רעהו שעל אף שההכאה שלו היתה במזיד ובכוונה להכות הואיל והיתה רשות בידו להכות ולא עשה זאת מתוך כוונה להרוג אינו חייב מיתה לפי פירוש רש"י ככתוב בחומש שמות.

המילה החסרה

<u>ה</u>	<u>ד</u>	<u>א</u>	<u>ג</u>	<u>ב</u>	<u>א</u>
----------	----------	----------	----------	----------	----------

המחבר עוזי קייש

"תלמוד לומר וכי יזיד ולא שוגג להרוג בערמה ולא שליח בית דין והרודה בנו ותלמידו שאף על פי שהם מזידין אין מערימין"

תפזורת – מסכת אבות דרבי נתן יג' [חלק מהפסוקים שלהלן הם לפי נוסחת הגר"א]

ע	נ	ו	ו	ת	נ	ו	ה	מ	ח	נ	ת	נ	ו
ו	ב	א	ב	י	כ	מ	ק	י	מ	ע	א	י	כ
נ	נ	ה	כ	ס	ע	ש	י	ת	ה	ט	ו	נ	ש
ת	ז	מ	ר	נ	ו	ס	ע	כ	ב	ו	ח	ד	ר
ק	י	א	ב	כ	ו	ת	מ	ש	ר	ב	ת	פ	י
ר	פ	ו	ה	ה	ב	ש	ע	ת	ה	ה	פ	ק	מ
ב	ה	ת	ל	ו	ו	ש	ל	ח	נ	ה	ב	י	ת
ו	ל	ש	ח	כ	מ	י	ש	נ	ה	ת	ו	ת	ש
נ	א	ת	ו	ל	כ	ל	ש	ב	ש	ש	ר	ר	מ
ו	א	פ	ל	מ	ע	ט	פ	ר	נ	א	ד	צ	י
ס	ת	ו	ו	ל	י	ר	ד	ל	א	ל	נ	ה	מ
ו	מ	נ	ת	ו	כ	ל	ר	ע	ה	נ	ו	ב	ה
ו	ב	א	י	נ	ע	ל	א	ב	ע	ל	א	ד	מ

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן **מודגשות וקו מתוח מתחתן**. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. **ב)** לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים **לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן** ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: **מה מותר לאדם לעשות לחבירו כאשר חבירו קורא לו 'רשע' לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת קידושין?**

א) "רבי יהודה בן תימא...הוא היה אומר אהוב את השמים ואהוב את **כל המצות**. ואם עשית לחברך **רע קימעא** יהא בעיניך **הרבה**. ואם **עשית לחברך טובה** הרבה יהא בעיניך מעט. ואם עשה לך חברך טובה קימעא יהא בעיניך הרבה [אם עשה לך רעה רבה יהא בעיניך קימעא]" (מסכת אבות דרבי נתן פרק מא, פיסקא י-יא) [לפי נוסחת הגר"א]

ב) "למוד בני ביתך ענוה שבזמן שאדם **ענוותן** ובני ביתו ענוותנין כשבא **עני** ועמד על **פתחו** של **בעל הבית** ואמר להם **אביכם** יש בכאן יאמרו לו **הן** בא **והכנס** עד שלא נכנס **ושלחן** [היה ערוך] לפניו נכנס ואכל ושתה וברך לשם **שמים** נעשית לו נחת רוח גדולה" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ז, פיסקא ב)

ג) "רבי שמעון בן אלעזר אומר משום רבי מאיר אל **תרצה** את חברך בשעת **כעסו** [ואל **תנחמהו** בשעה **שמתו** מוטל לפניו ואל **תשאל** לו בשעת **נדרו**] ואל תבא לביתו ביום אידו ואל תשתדל לראותו **בשעת** קלקלתו" (מסכת אבות דרבי נתן פרק כט, פיסקא א) [לפי נוסחת הגר"א]

ד) "[והעמידו תלמידים הרבה] **שב"ש** אומרים אל **ישנה** אדם אלא למי שהוא **חכם** ועניו ובן אבות ועשיר **וב"ה** אומרים **לכל אדם** ישנה שהרבה פושעים היו בהם בישראל **ונתקרבנו** לתלמוד תורה ויצאו מהם צדיקים חסידים **וכשרים**" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ב, פיסקא ט)

ה) "ובזמן שאין אדם ענוותן ובני ביתו **קפדנין** **ובא** עני ועמד על פתחו ואמר להם אביכם יש בכאן ואומרים לו **לא** וגוערים בו והוציאו **בנזיפה**" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ז, פיסקא ב) [לפי נוסחת הגר"א]

"רשע יורד עמו לחייו. כלומר לזו אין ב"ד נזקקים אבל הוא מותר"

מילה ראשונה	מילה שניה	מילה שלישית
_____	_____	_____
מילה רביעית	מילה חמישית	מילה שישית
_____	_____	_____

א	צ	ר	א	ה	ת	ב	ד	נ	פ	ש	א	ח	ת
ב	ע	ר	ה	נ	ו	ש	ל	פ	ר	נ	ס	נ	י
ה	מ	נ	ע	מ	ו	ר	י	ז	ח	מ	ד	מ	ע
מ	ר	י	ל	כ	ס	ת	ר	י	ו	מ	ר	ו	ו
ל	ג	ח	ב	ו	ר	ע	ט	צ	מ	ל	כ	כ	ל
ו	ל	ב	ו	ל	ה	פ	ג	מ	ב	ו	א	י	מ
ע	י	ש	נ	מ	צ	ד	ק	ה	מ	ע	ר	ח	מ
ה	מ	מ	ו	ו	ע	ר	ק	ל	נ	ה	צ	י	ל
ה	מ	י	נ	ב	כ	ל	ו	מ	ו	ט	ו	נ	א
ר	ק	ש	ה	ר	ב	י	ל	א	ת	ה	ע	ו	נ
ו	מ	ש	ל	ו	ג	ט	ו	ב	ו	ל	ד	ו	ל
ת	ד	ג	נ	כ	ה	ת	מ	ש	ב	י	כ	ב	ד
ל	ח	י	י	ש	נ	ה	ה	ל	ח	כ	ש	כ	ר

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן **מודגשות וקו מתוח מתחתן**. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. **ב)** לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים **לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן** ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: **מהו הטעם לכך שרבי טרפון תמה אם יש אדם שמקבל תוכחה - דבר הנלמד מהפסוק 'אם אמר לו טול קיסם מבין עיניך אמר לו טול קורה מבין עיניך' לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת ערכין?**

א) "מעשה בבנימין הצדיק שהיה ממונה על קופה של **צדקה** ובאתה אשה אחת לפניו אמרה לו רבי **פרנסני**. אמר לה העבודה שאין בקופה של צדקה **כלום** אמרה לו **רבי** אם אין אתה מפרנסני הנני **מתה** וזו **בנים**. עמד ופרנסה **משלו**. לימים **חלה** בנימין הצדיק והיה **מצטער** על המטה. אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע אתה אמרת כל המקיים **נפש אחת** מישראל (מעלה עליו הכתוב) כאילו קיים **עולם מלא** בנימין הצדיק שקיים אלמנה ושבעה בנים עאכ"ו והוא מצטער בצער חולי זה על המטה מיד **קרעו לו** גזר דינו והוסיפו לו **כ"ב שנה** על שנותיו" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ג, פיסקא י) [לפי נוסחת הגר"א]

ב) "עשרה נסיונות נסו אבותינו את הקב"ה ולא נענשו אלא על **לשון הרע** (שהוא אחד מהם)... וא' [בעגל ואחד] במרגלים. זה של **מרגלים קשה מכולם** שנאמר (במדבר יד) וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי. כיוצא בו (שם) וימותו האנשים מוציאי **דבת הארץ** רעה **במגפה** לפני ה' והלא דברים ק"ו ומה ארץ שאין לה לא פה לדבר ולא פנים ולא בשת בקש הקב"ה עלבונה מן המרגלים המדבר דברים **כנגד** חבירו ומבייש אותו על אכ"ו שיבקש הקב"ה **עלבונו**" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ט, פיסקא ב)

ג) "וקנה לך חבר כיצד מלמד שיקנה האדם חבר לעצמו שיאכל עמו וישתה עמו ויקרא עמו וישנה עמו ויישן עמו ויגלה לו כל **סתוריו** סתר **תורה** וסתר **דרך ארץ** שכשיושבין ועוסקין בתורה וטעה א' מהם הלכה או ראש הפרק או שיאמר על טמא טהור או על טהור טמא [ועל אסור מותר ועל מותר אסור חבירו **מחזירו** ומניין] שכשחבירו מחזירו וקורא עמו שיש להם **שכר טוב** בעמלן שנא' (קהלת ד) טובים השנים מן הא' אשר יש להם שכר טוב בעמלם" (מסכת אבות דרבי נתן פרק ח, פיסקא ג)

ד) "יש לך חבירים מקצתן **מוכיחין** אותך ומקצתן **משבחין** אותך אהוב את המוכיחך ושנא את המשבחך מפני שמוכיחך מביאך **לחיי העולם הבא** והמשבחך מוציאך **מן העולם**" (מסכת אבות דרבי נתן פרק כט, פיסקא א)

"קיסם. כלומר עון קטן שבידך זה יכול לומר"

מילה ראשונה   מילה שנייה   מילה שלישית   מילה רביעית
 — — —   — — —   — — —   — — —
 מילה חמישית   מילה שישית

הלכך אין יכולין להוכיח שכולן חוטאים" המחבר עוזי קייש

הוראות

עליך להניח את האות הראשונה של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף יט' במשבצות המופיעות למטה בעמוד הבא ולקבל את התשובה לשאלה: מדוע לדעת רבי שמעון 'הלוה ואינו משלם' היא דרך רעה שעל האדם להתרחק ממנה לפי פירוש ברטנורא ככתוב במסכת אבות?

א) על מה נאמר 'סייג לחכמה שתיקה'? (ברטנורא אבות ג, יג) "סייג לחכמה שתיקה...הא אינו מדבר אלא בשתיקה מדברי הרשות שבין אדם לחברו שיש לו לאדם למעט הדבור בהם כל מה _____"

ב) אדם שכועס מהר על כל דבר אע"פ שהוא חוזר ומתרצה נאמר עליו (אבות ה, יא): "נוח לכעוס ונוח לרצות _____ שכרו בהפסדו"

ג) אחד מ-ג' דברים שבזכותו העולם מתקיים הוא 'גמילות חסדים' - (ברטנורא אבות א, ב): "ועל גמילות חסדים. דכתיב (תהלים פ"ט) עולם חסד יבנה. וגמילות חסדים הוא _____ חתנים ולנחם אבלים ולבקר חולים ולקבור מתים וכיוצא בזה"

ד) אחד מהפירושים של 'עשה לך רב' הוא (ברטנורא אבות א, ו): "ואני שמעתי עשה לך רב שיקבל לו רב אחד שילמוד ממנו תמיד ולא ילמוד היום מאחד _____ מן האחר"

ה) התנאי לכך שאדם יקיים את הכתוב 'יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך' הוא כאשר (ברטנורא אבות ב, י): "יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך. ואימתי יהא זה כשלא תהי _____ לכעוס שאם אתה נוח לכעוס אי אפשר שלא תזלזל בכבוד חברך"

ו) הטעם לכך שאדם שכועס לעתים רחוקות ואז קשה לפייסו 'יצא הפסדו בשכרו' הוא (ברטנורא אבות ה, יא): "....יצא הפסדו המועט שהוא קשה לרצות בשכרו המרובה שהוא קשה לכעוס _____ מעשיו מתוקנים"

ז) 'רבי ישמעאל אומר: הוי קל לראש' שפירושו (ברטנורא אבות ג, יב): "הוי קל לראש. לפני אדם גדול זקן ויושב בראש בישיבה הוי קל לעבוד עבודתו _____ לפניו"

ח) הדרך הטובה שעל האדם לבחור בה היא (ברטנורא אבות ב, א): "....וזה יהיה כשילך בכל המדות בדרך האמצעי ולא _____ לאחד משתי הקצוות"

ט) כיצד נקרא אדם שאומר לחברו בענייני עזרה הדדית-בגוף או בממון 'שלי שלך ושלך שלי'? (אבות ה, י) "שלי שלך ושלך שלי – עם _____"

י) אחד מהפירושים לכך ש-'כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים' הוא (ברטנורא אבות ה, יז): "....התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת וזה מתקיים כמו שאמרו מתוך הויכוח _____ האמת וכמו שנתברר במחלוקת הלל ושמאי שהלכה כבית הלל"

יא) אחד מהפירושים לכך ש-'כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים' הוא (ברטנורא אבות ה, יז): "...כלומר שאנשי המחלוקת _____ מתקיימים ואינם אובדין כמחלוקת הלל ושמאי"

יב) מדוע כדי לתקן את מדת הגאווה צריך להיות 'שפל רוח'? (ברטנורא אבות ד, ד) "במדת הגאווה אינו כן אלא יטה לקצה האחרון של שפלות הרוח. לפי שהגאווה היא _____ ביותר ועוד שרוב בני אדם נכשלים בה...לכך צריך לעשות לה הרחקה יתירה"

יג) רבי ישמעאל אומר: "...ונוח לתשחרתי שפירושו (ברטנורא אבות ג, יב): "ונוח לתשחורת. לאדם בחור ששערותיו שחורות אינך צריך להקל עצמך כל כך אלא תעמוד לפניו בנחת _____"

יד) אדם צריך להשתדל שביתו ישמש מקום ועד לחכמים משום ש-(ברטנורא אבות א, ד): "...שאי אפשר שלא תלמוד מהם איזה דבר חכמה. משלו משל למה הדבר דומה לנכנס לחנותו של בשם אע"פ שלא לקח כלום מ"מ ריח _____ קלט והוציא עמו"

טו) אנו לומדים ש-'יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך' מ-(ברטנורא אבות ד, יב): "יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך. שכן מצינו במשה שאמר ליהושע תלמידו בחר לנו אנשים (שמות י"ז) עשאו שוה _____"

טז) אנו לומדים ש-'וכבוד חברך כמורא רבך' מ-(ברטנורא אבות ד, יב): "וכבוד חברך כמורא רבך. דא"ל אהרן למשה בי אדוני (במדבר י"ב) ואחיו גדול ממנו _____ היה וקרי ליה אדוני"

יז) כיצד נקרא אדם האומר לחברו בענייני עזרה הדדית-בגוף או בממון 'שלי שלי ושלך שלי'? (אבות ה, י) "שלי שלי ושלך שלי - _____"

יח) מהו היתרון שיש ב-'שכן טוב' לעומת 'חבר טוב' כדי שאדם יתייעץ עמו בכל ענייניו? (ברטנורא אבות ב, ט) "שכן טוב. מצוי אצלו בין ביום בין בלילה ואילו חבר טוב אינו מצוי אצלו בכל _____"

יט) ממי אנו לומדים שצריך ל-'אמור מעט ועשה הרבה'? (ברטנורא אבות א, טו) "אמור מעט ועשה הרבה. כמו שמצינו _____ אבינו ע"ה שאמר תחלה (בראשית י"ד) ואקחה פת לחם ובסוף ויקח בן בקר רך וטוב"

"הלוא ואינו משלם. הוא הפך הרואה את הנולד שאם לא ישלם לא ימצא מי

מילה שניה

א	ב	ג	ד	ה
---	---	---	---	---

מילה ראשונה

א	ב	ג	ד	ה	ו
---	---	---	---	---	---

מילה רביעית

טז	יז	יח	יט
----	----	----	----

מילה שלישית

יב	יג	יד	טו
----	----	----	----

חידון י' – מהתלמוד הבבלי בלבד

הוראות

עליך להניח את האות הראשונה של כל מילה שעליך למצוא בכל אחד מהסעיפים שלהלן לפי סדר הופעתם מסעיף א' עד סעיף יג' במשבצות שלמטה ולקבל את השלמת התשובה לשאלה: **מהו הטעם לכך שרבי אלעזר בן עזריה מסתפק אם יש בדור הזה מי שיודע להוכיח לפי פירוש רש"י ככתוב בגמרא במסכת ערכין?**

(א) "כל אדם הכועס כל מיני גיהנם שולטים בו. לפי שהכעס מביאו לכפור בעיקר כדאמרינן בפרק רבי אליעזר דאורג (שבת קה:) דמשבר כליו בחמתו _____ בעיניך כעובד עבודת כוכבים" (ר"נ נדרים כב.)

(ב) כתוב בסמוך למילה זקן המילה ויראת לומר שאף הזקן צריך לירא ככתוב ב-(רש"י קידושין לב:): "שלא יטריח. אם יכול לילך דרך אחרת שלא יעמיד את _____"

(ג) "אורח רע מהו אומר מה טורח טרח בעל הבית זה פת אחת אכלתי חתיכה אחת אכלתי כוס אחד שתיתי כל טורח שטרח בעל הבית זה לא טרח אלא בשביל אשתו _____" (ברכות נח.)

(ד) השכר שנתן הקב"ה לגוי דמא בן נתינה על שלא העיר את אביו כשישן למרות הממון הרב שהפסיד בגלל זה (קידושין לא.): "לשנה האחרת נתן הקב"ה שכרו שנולדה לו _____ אדומה בעדרו"

(ה) "כל תלמיד שכועס עליו רבו פעם ראשונה ושניה ושותק זוכה להבחין בין דיני ממונות לדיני _____" (ברכות סג:)

(ו) בן שאביו עובר על דברי תורה אל יאמר לו 'אבא עברת על דברי תורה' כי בכך הוא מצער אלא יאמר לו 'אבא מקרא כתוב בתורה כך' ואז (רש"י קידושין לב.): "מקרא כתוב בתורה כך. ואומר לו המקרא כמו שהוא כתוב והוא עצמו _____ שטעה"

(ז) מהו השכר שמקבל מי שרודף שלום? (רש"י יבמות קט:): "אתיא רדיפה רדיפה. תשלום שכר גדול להבאת שלום שאוכל פירותיהן בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא כגמילות חסדים דכתיב בהו ימצא חיים צדקה בעולם הבא _____ בעולם הזה"

(ח) "אמר רבי אבהו כל המעשה את חבירו לדבר _____ מעלה עליו הכתוב כאילו עשה שנאמר ומטך אשר הכית בו את היאר וכי משה הכהו והלא אהרן הכהו אלא לומר לך כל המעשה את חבירו לדבר מצוה מעלה עליו הכתוב כאילו עשה" (סנהדרין צט:)

(ט) הטעם לכך שלפי דעת רבי יוחנן משום ר"ש בן יוחאי טובתן של רשעים היא רעה אצל צדיקים הוא (רש"י יבמות קג:): "רעה היא. _____ הרשעים וקצה נפש צדיק בהנאתן הלכך לאו הנאה היא"

(י) "כל המזכה את הרבים אין חטא בא על ידו מ"ט כדי שלא יהא הוא בגיהנם ותלמידיו בגן עדן שנאמר כי לא _____ נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת" (יומא פז.)

(יא) כשבאים לחלוק שדה לא מודדים לאחד בימות החמה ולאחד בימות הגשמים כי (רש"י בבא מציעא סא:): "אחין הבאין לחלוק את השדה...באותו החבל מפני שהחבל לח בימות הגשמים ומתפשט כל צרכו ובימות החמה מתוך יובשו הוא _____ וכויץ"

(יב) אדם אינו רוצה להוכיח את חבירו מהטעם של 'וענוה שלא לשמה' (רש"י ערכין טז:): "וענוה שלא לשמה. שעושה עצמו עניו שאינו רוצה להוכיחו ואותה ענוה שלא לשם שמים הוא אלא שלא _____"

(יג) אדם שנעשה רש מלמטה נעשה רש מלמעלה כי (תוספות סנהדרין קג:): "כיון שנעשה אדם רש מלמטה. שיש לו שונאין ואין רוח הבריות _____ הימנו: נעשה רש מלמעלה. בידוע ששונאין אותו מלמעלה להכי כתוב רשים שני מיני רשות"

"שיודע להוכיח. דרך כבוד שלא

"

ח	ט	י	יא	יב	יג
---	---	---	----	----	----

ד	ה	ו	ז
---	---	---	---

א	ב	ג
---	---	---

תפזורת – מסכת דרך ארץ רבה טו'

כ	ו	מ	ח	ז	י	ר	י	ח	ש	ו	ב	י	נ
ל	ו	ז	ה	י	ר	י	נ	ה	כ	ל	י	מ	ה
ס	מ	ו	מ	ש	י	ב	י	נ	ד	ב	כ	מ	ס
ט	כ	ו	ה	ק	ט	נ	פ	ר	נ	ס	ה	ס	ע
י	ס	ע	צ	מ	א	ב	נ	י	מ	י	ל	ו	ו
מ	י	ג	ו	נ	ת	נ	ד	מ	ו	ע	י	ל	ד
ה	מ	ג	ע	י	ס	ה	ר	ב	ו	ש	ש	מ	ה
נ	י	ל	א	נ	פ	ל	י	א	פ	ש	מ	ת	ל
ש	מ	ר	ש	ל	א	ת	ל	מ	ו	ל	ח	ו	ו
י	ש	ב	כ	ו	מ	ה	מ	ה	א	י	ז	כ	ד
מ	ה	ד	ב	ר	ח	כ	מ	ה	כ	ר	ג	ז	ג
י	ע	א	ד	מ	ב	ד	ר	כ	ק	פ	ד	נ	ה
ד	ר	י	נ	ע	ו	ת	ש	א	ד	ע	ת	ו	ו

הוראות: א) לפניך תפזורת אשר בתוכה עליך למצוא את כל המילים הרשומות מטה אשר הן מודגשות וקו מתוח מתחתן. המילים יכולות להירשם בכל כיוון למעלה למטה ימינה שמאלה ובאלכסון. ב) לאחר שסימנת את המילים בטבלה עליך לחבר את האותיות שנותרו בטבלה למילים לפי הפרוט הנמצא מתחת לשאלות שלהלן ולקבל את התשובה לשאלה: מדוע לפי דעת יוסי בן יועזר צריך אדם להשתדל שביתו ישמש מקום התועדות לחכמים לפי פירוש ברטנורא ככתוב במשנה במסכת אבות?

א) "לעולם יהיו כל בני אדם חשובין לפניך כלסטים והוי מכבדן כר"ג. ומעשה ברבי יהושע שהשכים אצלו אדם ונתן לו אכילה ושתייה והעלהו לגג לשכב ונטל סולם מתחתיו. מה עשה אותו האיש עמד בחצי הלילה ונטל את הכלים וכרכן בטליתו וכיון שביקש לירד נפל מן הגג ונשברה מפרקתו. לשחרית השכים רבי יהושע ובא מצאו כשהוא נופל. אמר לו ריקה כך עושין בני אדם שכמותך. אמר לו רבי לא הייתי יודע שנטלת את הסולם מתחתיו. אמר לו ריקה אי אתה יודע שמאמש היינו זהירין בך. מכאן א"ר יהושע (בן לוי) לעולם יהיו כל בני אדם בעיניך כלסטים והוי מכבדן כר"ג" (מסכת דרך ארץ רבה פרק חמישי)

ב) "לעולם לא יהא אדם קפדן בתוך סעודתו. מעשה בהלל הזקן שעשה סעודה לאדם א' ובא עני ועמד על פתחו ואמר אשה אני צריך להכניס היום ואין לי פרנסה כלום. נטלה אשתו כל הסעודה ונתנה לו. ואח"כ לשה עיסה אחרת ובישלה אלפס אחר ובאתה והניחה לפניה. אמר לה בתי מפני מה לא הבאת לנו מיד שחה לו כל המעשים. אמר לה בתי אף אני לא דנתי אותך לכף חובה אלא לכף זכות שכל המעשים שעשית לא עשית אלא לשם שמים" (מסכת דרך ארץ רבה פרק שישי)

ג) "לא ישמח אדם בין הבוכים ולא יבכה בין השמחים ולא יהא ער בין הישינים ולא יהא ישן בין הערים ולא עומד בין היושבים ולא יושב בין העומדים. כללו של דבר אל ישנה אדם דעתו מדעת חבריו ובני אדם" (מסכת דרך ארץ רבה פרק שביעי) [לפי נוסחת הגר"א]

ד) "כיצד מכבד אדם את רבו בזמן ששניהן מהלכין בדרך נותנו לימין ואין נותנו לשמאל. היו ג' וחכם והרב ביניהן הרב באמצע והגדול בימינו והקטן בשמאלו" (מסכת דרך ארץ רבה פרק רביעי)

ה) "בעלי אמנה ומכסי רזים ומשיבי פקדון ומחזירי אבידה עליהם הכתוב אומר (תהלים קא) עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי" (מסכת דרך ארץ רבה פרק שני)

"יהי ביתך בית ועד לחכמים. כשירצו החכמים להתקבץ ולהתועד יהיה ביתך מוכן לדבר זה שיהיו רגילים לומר נתקבץ בביתו של פלוני.

מילה ראשונה	מילה שנייה	מילה שלישית	מילה רביעית
_____	_____	_____	_____
מילה חמישית	מילה שישית	מילה שביעית	מילה שמינית
_____	_____	_____	_____

פתרונות חוברת תפוזרות תשבצים וחידונים בנושא בין אדם לחברו

הפתרונות של התפוזרות:

- תפוזרת מדרש רבה א'** פתרון התפוזרת: "מפני שמלמדו תורה" (קידושין לא.)
- תפוזרת מדרש רבה ב'** פתרון התפוזרת: "עד שתגיע לידי נסיון כמותו ותנצל" (ברטנורא אבות ב, ד)
- תפוזרת מדרש רבה ג'** פתרון התפוזרת: "לשלם גמול רע למי שציערני" (רש"י מגילה כח.)
- תפוזרת מדרש רבה ד'** פתרון התפוזרת: "דגונב דעתו להחזיק לו טובה בחנם" (רש"י חולין צד.)
- תפוזרת מדרש רבה ה'** פתרון התפוזרת: "ומרבה שלום עם אחיו ועם קרוביו ועם כל אדם" (ברכות יז.)
- תפוזרת מדרש רבה ו'** פתרון התפוזרת: "שלא תלמוד ממעשיו. ועוד שלא תלקה עמו במפלתו" (ברטנורא אבות א, ז)
- תפוזרת מדרש רבה ז'** פתרון התפוזרת: "יצטרכו האורחים להקיף למצוא הפתח" (ברטנורא אבות א, ה)
- תפוזרת מדרש רבה ח'** פתרון התפוזרת: "מקנא כשרואה שיש לחבריו יותר ממנו" (ברטנורא אבות ב, ט)
- תפוזרת מדרש תנחומא ט'** פתרון התפוזרת: "עם בני אדם אם באמונה הוא עושה" (רש"י עירובין סה.)
- תפוזרת מדרש תנחומא י'** פתרון התפוזרת: "מעלין עליו כאילו לא נתן כלום" (ברטנורא אבות א, טו)
- תפוזרת מדרש תנחומא יא'** פתרון התפוזרת: "מפני שנראה כמחניף" (רש"י עירובין יח.)
- תפוזרת מסכת אבות דרבי נתן יב'** פתרון התפוזרת: "התכלית והסוף המבוקש מאותה מחלוקת להשיג האמת" (ברטנורא אבות ה, יז)
- תפוזרת מסכת אבות דרבי נתן יג'** פתרון התפוזרת: "לשנאתו ואף למעט פרנסתו ולירד לאומנתו" (רש"י קידושין כח.)
- תפוזרת מסכת אבות דרבי נתן יד'** פתרון התפוזרת: "לו טול אתה עון גדול שבידך" (רש"י ערכין טז.)
- תפוזרת מסכת דרך ארץ רבה טו'** פתרון התפוזרת: "שאי אפשר שלא תלמוד מהם איזה דבר חכמה" (ברטנורא אבות א, ד)

הפתרונות של התשבצים: (סעיף ב')

- תשבץ א'** פתרון סעיף ב': "יוליד כליו" (רש"י ויקרא כה, לט)
- תשבץ ב'** פתרון סעיף ב': "מלובן" (בעל הטורים דברים יח, ד)
- תשבץ ג'** פתרון סעיף ב': "אותו משם" (בעל הטורים שמות כא, יג)
- תשבץ ד'** פתרון סעיף ב': "לעשר" (רש"י שמות כא, לג)
- תשבץ ה'** פתרון סעיף ב': "והרופא" (רש"י שמות כא, יד)

הפתרונות של החידונים:

חידון א' הפתרונות. סעיף א' – גדול, סעיף ב' – זקנים, סעיף ג' – לאכל, סעיף ד' – נשמעת.
התשובה: גזלן (ברכות ו:)

חידון ב' הפתרונות. סעיף א' – כבודו, סעיף ב' – רעה, סעיף ג' – ציערו, סעיף ד' – ומניח,
סעיף ה' – נבואתו, סעיף ו' – וילך.
התשובה: כרצונו (רש"י כתובות יז:).

חידון ג' הפתרונות. סעיף א' – מים, סעיף ב' – רב, סעיף ג' – יניח, סעיף ד' – בשרו, סעיף ה' – השמש.
התשובה: מריבה (חולין פט:).

חידון ד' הפתרונות. סעיף א' – דין, סעיף ב' – בדרכים, סעיף ג' – רחמים, סעיף ד' – המתן, סעיף ה' – לץ,
סעיף ו' – כל, סעיף ז' – הכנסת.
התשובה: דבר הלכה (ברכות לא:).

חידון ה' הפתרונות. סעיף א' – מנחתן, סעיף ב' – תלמידי, סעיף ג' – מחריש, סעיף ד' – עניות,
סעיף ה' – טרחות.
התשובה: מתמעט (רש"י סוטה ה:).

חידון ו' הפתרונות. סעיף א' – סוף, סעיף ב' – בדברים, סעיף ג' – לחבירו, סעיף ד' – נראים,
סעיף ה' – יסורין, סעיף ו' – נשמע.
התשובה: סבלנין (רש"י עירובין יג:).

חידון ז' הפתרונות. סעיף א' – אורחים, סעיף ב' – לפני, סעיף ג' – יותר, סעיף ד' – הנמיכות,
סעיף ה' – וידבר.
התשובה: אליהו (רש"י תענית כ:).

חידון ח' הפתרונות. סעיף א' – הימנו, סעיף ב' – דם, סעיף ג' – ביקור, סעיף ד' – ושונה,
סעיף ה' – רחמים.
התשובה: הדבור (רש"י מגילה יח:).

חידון ט' הפתרונות. סעיף א' – שאפשר, סעיף ב' – יצא, סעיף ג' – לשמח, סעיף ד' – ולמחר, סעיף ה' – נוח,
סעיף ו' – ורוב, סעיף ז' – ולשמש, סעיף ח' – יטה, סעיף ט' – הארץ, סעיף י' – יתברר,
סעיף יא' – ההיא, סעיף יב' – מאוסה, סעיף יג' – ובישוב, סעיף יד' – טוב, סעיף טו' – לו,
סעיף טז' – בשנים, סעיף יז' – רשע, סעיף יח' – עת, סעיף יט' – באברהם.
התשובה: "שילונו ויהיה מוטל ברעב" (ברטנורא אבות ב, ט)

חידון י' הפתרונות. סעיף א' – יהיה, סעיף ב' – הציבור, סעיף ג' – ובניו, סעיף ד' – פרה, סעיף ה' – נפשות,
סעיף ו' – יבין, סעיף ז' – וכבוד, סעיף ח' – מצוה, סעיף ט' – ששונאים, סעיף י' – תעזוב,
סעיף יא' – נגמד, סעיף יב' – ישנאנו, סעיף יג' – נוחה.
התשובה: יהו פניו משתנן (רש"י ערכין טז:)